

Welatê Me

ROJNAMEYA HEFTEYÎ

SAL: 1 HEJMAR: 39

13 GELAWÊJ 1995

BUHA: 40.000 TL(KDVD)

Serokê YNK'ê Celal Telebanî û yê PDK'ê Mesut Berzanî gelek car ji bo aştiyê li hev rûniştin lê aşti pêk nehat.

'Li Başûr bi tenê PKK dikare şer rawestîne'

Di Kongreya Amerîkayê de hate gotin ku rewşa başûr bi bakur ve girêdayî ye.

● Pispör, rojnamevan û senatoran diyar kirin ku ev pirsê kurdan li Başûr, girêdayî bakurê Kurdistanê ye û her wiha PKK cihekî girîng di vê yekê de digire. Kathryn Porterê li ser vê mijarê wiha got: "Min divê wê jî bibêjim ku çiqas dewleta Amerîkayê bi çavekî ne baş li PKK'ê mêze dike jî, îro bi tenê PKK dikare wî şerê giran û qirkirinê li Kurdistanê rawestîne. Gelê kurd he-ta dawiyê, jî YNK û PDK aciz bûye."

● "Dewleta Amerîkayê jî baş dizane ku êrîşkirina leşkerî ya Tirkiyeyê di meha pûşperê de ne li dijî PKK'ê bû. Bi êrîşkirinê dewleta Tirkiyeyê çekên giran û nû, ji Berzanî re birin û dane wî da ku çêtir li dijî YNK'ê şer bike, niha li vê derê çekên giran hatine depokirin. Divêt em hemû mirovên amerîkanî bipirsin çima bi diravê me çekên giran dikevin destê Tirkiyeyê û ev jî pê gelê kurd dikuje."

Rûpel 3

Ferhan Güllü berxwedanên birçîbûnê bi vî awayî nixand:

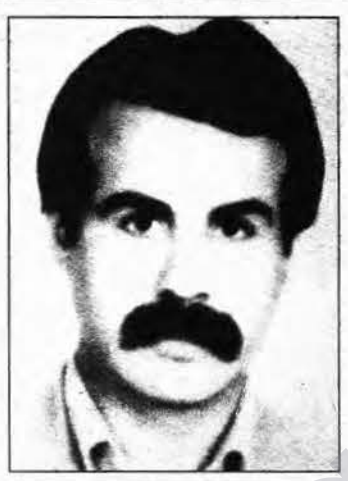
'Ev seferberiya neteweyî ye'

● "Gelê tirk, divê tiştekî baş fêm bike. Gelê me ne dilxwazê şer e, ew dilxwazê aştiyê ye. Yê ku biratiyê dixwaze jî dîsa gelê me ye, lê sînorekî vê jî heye. Li hemberî gelê me û cografyaya wî, şerekî qirêj tê meşandin. Heger ne bi pêşengiya partiya me be, wê li metropolan gelek qewimîn û bûyerên reaksiyonê çêbin."

Li zîndanên dilên PKK'yî, li derve jî gel ji bo aştiyê berxwedanên xwe didomînin. Berxwedêrên ku li BSP'ê ya li Stenbolê ku ketine grevê dixuyin.

Rûpel 8-9

DÎROK

15'ê Gelawêjê

Tevgera azadiyê, di destpêka salên 70'yî de mîna komeke îdeolojîk derkete pêş. Hîna di wê demê de li hemberî êrîşên celeb bi celeb rûbirû ma. Her kesên ku li ser Kurdistanê hesaban dikirin, di derketina wê de dawiya xwe diditin. Ji ber vê yekê, bi awayekî dijminî helwesta xwe didan nîşan.

Rûpel 16-7

SIYASET

Rapora TOBB'ê

Tirkiye serûbin kir

Rapora TOBB'ê, di nav siyasetvan û nivîskarên tirk de bû sedema gergamolan. Niyaza raporto-ran li aliyekî, vê raporê derxist holê ku gelê kurd dixwaze gelşa kurdî bi rîya aştiyê çareser bibe. Gelê kurd ev helwesta xwe di anketan de bêtirs anî ziman.

Rûpel 2

DINYA

Çekên nukleer û mirovahî

Îro zêdetirî 20 hezar çekên nukleer bes in ku gelek caran mirovahiyê ji holê rakin û ew qas çek li seranserî dinyayê belav bûne. Zêdetirî 2 hezar ce-ribandinên wan çekan ku ji bo bipêşvebirina wan tê kirin, bandoreke wêranker li ser hawirdorê dihêlin.

Rûpel 16

CIVAK

Xwendevanê dercot

Xwendevanino! ez naxwazim we di meroqê de bihêlim. Ji lewre tavil ez ji we re dibêjim ko Erefat ne mîr û pismîr, ne jî axa an pisaxa ye. Erefat gundiye-ki feqîr e, yek ji wan hezar gundiye-n kurd-manc.

Rûpel 7

1267 mirovên kurdistanî bi siya fikra xwe;

Tirkiye serûbin kirin

Rapora TOBB'ê, di nav siyasetvan û nivîskarên tirk de bû sedema gremolan. Niyaza raportoran li aliyekî, vê raporê derxist holê ku gelê kurd û tirk dixwaze gelşa kurdî bi riya aştiyê çareser bibe. Gelê kurd ev helwesta xwe di anketan de tevî gelek tehdîdan, bêtirs anî ziman.

Rapora ku hefteya çûyî ji aliyê Serokê TOBB'ê Yalim Erez û Polîtîkazan Doğu Ergil ve bi civîneke ji bo çapemeniyê hate daxuyandin, rojeva siyasî ya Tirkiyeyê serûbin kir. Her çiqas kesên ku rapor amade kirine, dan zanîn ku wan ji bo başiya Tirkiyeyê ev rapor amade kiriyê jî, ji ber ku bi raporê hinek rastî derdiketin holê, bi taybetî Doğu Ergil bû hedefa êrîşên tund. Piştî êrîşên bi vî rengî, Serokwezîr Tansu Çiller a ku roja pêşîn ev rapor wekî rapora xwe bi nav kir, fikra xwe ji sedî sed guherand û tavilê îlan kir ku tu têkiliya wan bi vê raporê re nîn e. Piştî demekê Serokê TOBB'ê Erez jî da ser şopa Tansu Çillerê û Ergil li meydanê bi tenê hişt.

Ev ne rapora yekemîn bû, berî niha jî gelek rapor hatibûn amadekirin, piştî gremoleke bi vî awayî hatibûn jibîrkirin. Wekî rapora SHP'ê ya 1991'an, rapora ANAP'ê ya 1993'yan û rapora Bankaya Bipêşvebirina Aborî (IKB) ya 1994'an. Ev tevlihevî jî divê wekî nîşana hewldanên jibîrbirinê bê nîrxandin. Li aliyê din ev demeke dirêj e şerxwaz rê nadin ku gelemşeya kurdî bi tu awayî bê guftûgokirin, lewre gel tiyê tişteki wisa bû. Lewma raporê evqas deng veda. Her wiha greva birçibûnê jî dibê sedema germbûna daxwaza aştiyê.

Siyasetvan û ronakbîrên tirk li gorî reaksiyona şûrkêşên şerê kirêt, gavan diavêjin. Lê di sa ji

ev gengeşe nîşan dide ku potansiyelek ji bo aştiyê heye û êdî Tirkiye nikare demeke dirêj vê polîtîkayê bimeşîne.

Rapora CIA'yê û stratejîstê PKK'ê Doğu Ergil

Pêşî Serokê ANAP'ê Mesut Yılmaz rexne li raporê girtin û diyar kir ku rapor dişibe destkirê CIA'yê. Serokê partiya faşîst Alparslan Türkeş û Cigirê wî Rıza Müftüoğlu îdia kir ku ev karê xayînan e û kesên ku rapor amade kirine şik li ser tirkbûna wan heye. Partiya Refahê pêşî li ser raporê tu şîrove nekir, bi tenê di rojnameya Yeni Şafakê de İsmet Özel got ku derbarê pêkutiyên li ser dîn de tu pirsan cih negirtine, lewre rapor ne zanîstî ye. Piştî re Cigirê Serokê Giştî yê RP'ê Şevket Kazan, rapor wekî tişteki tenekeyî bi nav kir, da zanîn ku wan raporêke zêrînî amade kiriyê. Herwiha DYP'ê tewreke hevgirtî nîşan nade, lê piraniyê rayedarên partiye li hemberî raporê derketin. Mebûsê DYP Sadık Avundukoğlu em agahdar kirin ku Doğu Ergil ji bo serokatiya PKK'ê xebatê dike, li aliyê din kesên wekî İmren Aykuta ANAP'ê, îdia kir ku rapor li Bekaayê hatiye amadekirin. Hinek gotin daxwazên PKK'ê di raporê de cih girtine, bi vê gotinê rastiyek dianîn ziman, ji ber daxwazên gelê kurd û yên PKK'ê ji hev ne cuda bûn. Emin Çölaşanê ku wekî berdevkê kontrayan tê nasîn, êrîş bir ser kesayetiya Doğu Ergil, bi vî awayî jî dixwest nezaniyê bûna raporê îsbat bike.

Rapor baş e, lê...

Hin kesên wekî Hasan Pulur, Mete Altan, Derya Sazak bi zimanekî nerm dan nîşan ku ew alîgirê raporê ne. Taha Akyol di kuncikê xwe de raporê wekî gaveke baş bi nav dike. Kesên wekî Enis Berberoğlu, Sedat Ergin û Ertuğrul Özkök piştî girî dan raporê û xwestin dewlet tevî çare-

Serokê TOBB'ê Yalim Erez (yê navîn), polîtîkazan Doğu Ergil (aliyê rastê) bi civîneke çapemeniyê rapora xwe îlan kirin.

YALIM EREZ

Serokê Yekitiya Menzel û Borsayan (TOBB) Yalim Erez bi eslê xwe kurd e, ji Wanê ye. Wekî şexsekî nêzî Demirel tê nasîn. Di 1991'ê de ji DYP'ê bû berendamê mebûsiyê, lê bi ser neket. Piştî hatina Çillerê cihê xwe di nava hikûmetê de xurt kir. Niha wekî zilamê sereke yê Tansu Çillerê tê binavkirin. Her wiha Erez wekî serokê TOBB'a ku di bin banê xwe de 360 menzel û borsayê dicivîne 800 hezar karsazên Tirkiyeyê jî temsîl dike.

ya leşkerî, gavên ji bo xweşkirina dilê gelê herêmê biavêje. Ji Hürriyetê Sedat Ergin ji ber ku rapor dide zanîn ku kurdên li metropolan ji yên din radîkaltir in, dixwaze hêzên ewleyî li ser wan bisekinin.

Şerxwaz û sûcdar bi raporê hêrs dibin

Li aliyê din hin kesên wekî Ahmet Altan, Mehmet Altan, İlnur Çevik, Ali Bayramoğlu, Gülay Göktürk û çend kesên din bi tundî piştî girîya raporê kirin. Li aliyê siyasê jî CHP'ê bi dengê nizim be jî piştî girîya raporê kir. Rayedarên CHP'ê Fehmi Işıklar û Kenan Çoşar dan zanîn ku karsaz ji bi rastiyên welêt hesiyane. Her wiha YDH'ê jî da zanîn ku ew jî wekî raporê difikirin. Mehmet Altan da zanîn ku kesên şer dixwazin wê li hemberî raporê bisekinin. Ali Bayramoğlu jî rapor wekî gaveke erênî nîrxand û kesên ku amadekarên raporê wekî cudaxwaz bi nav dikin, wekî "cudaxwazên rastîn" daxuyand. Nivîskar Altan li ser aliyekî raporê yê girîng jî sekinî, di raporê de tê gotin ku hêzên dewletê tevî karên kirêt

dibin, ji van karan pereyan qezenc dikin. Ahmet Altan xwest ku ew kesên sûcdar bîn darizandin. Wî da zanîn ku hin kesên ji şer pereyan qezenc dikin ji ber vê yekê jî naxwazin şer bisekinin û kesên ku aştiyê dixwazin jî bi xayîntiyê îtham dikin.

Divê bê gotin ku kesên piştî girîya raporê dikin jî naxwazin bi awayekî eşkere qala aştiyê û çareya siyasî bikin. Tu kes bangên PKK'ê û Serokê wê Abdullah Öcalan yên ji bo aşti û agirbesê nayîne bira xwe, hê jî qala qedandina PKK'ê dikin. Bi tenê Ahmet Altan dibêje: "Ew kesên vê rapora aştiyê wekî destkîra PKK'ê bi nav dikin, gelo dixwazin bibêjin ku PKK aştiwaz e?"

Bereyê kurd çi difikire?

Berpîrsê ERNK'ê yê Ewrûpayê Ali Sapan li ser raporê daxuyaniyek da ajansa Kurd-A'yê. Rapora TOBB'ê wekî planeke dewletê binav dike. Sapan balê dikişîne ser hewldana amadekaran ji bo PKK'ê wekî muhatab neyê dîtin. Ew dide zanîn ku muhatab PKK û serokatiya wê ye.

DOĞU ERGİL

Li Zankoya Enqereyê, li Fakulteya Zanistên Siyasî, li şaxê zanist tevgerînên siyasî derisa bi navê "Terorîzma navneteweyî û siyaseta şidetê" dide. Ergil tevî vî karî xwe, şewirmendiya TOBB'yê ya taybet jî dike. Siyasetzan Ergil endamê heyeta lêkolîna navneteweyî Europe 2000 û peywirdarê avakarê lêkolîna û ceribandîna stratejîkê Zankoyê ye. Li gorî gotina wî ji ber ku bavê wî Turancî (nîjadperest) bûye, navê Doğu li wî kiriyê.

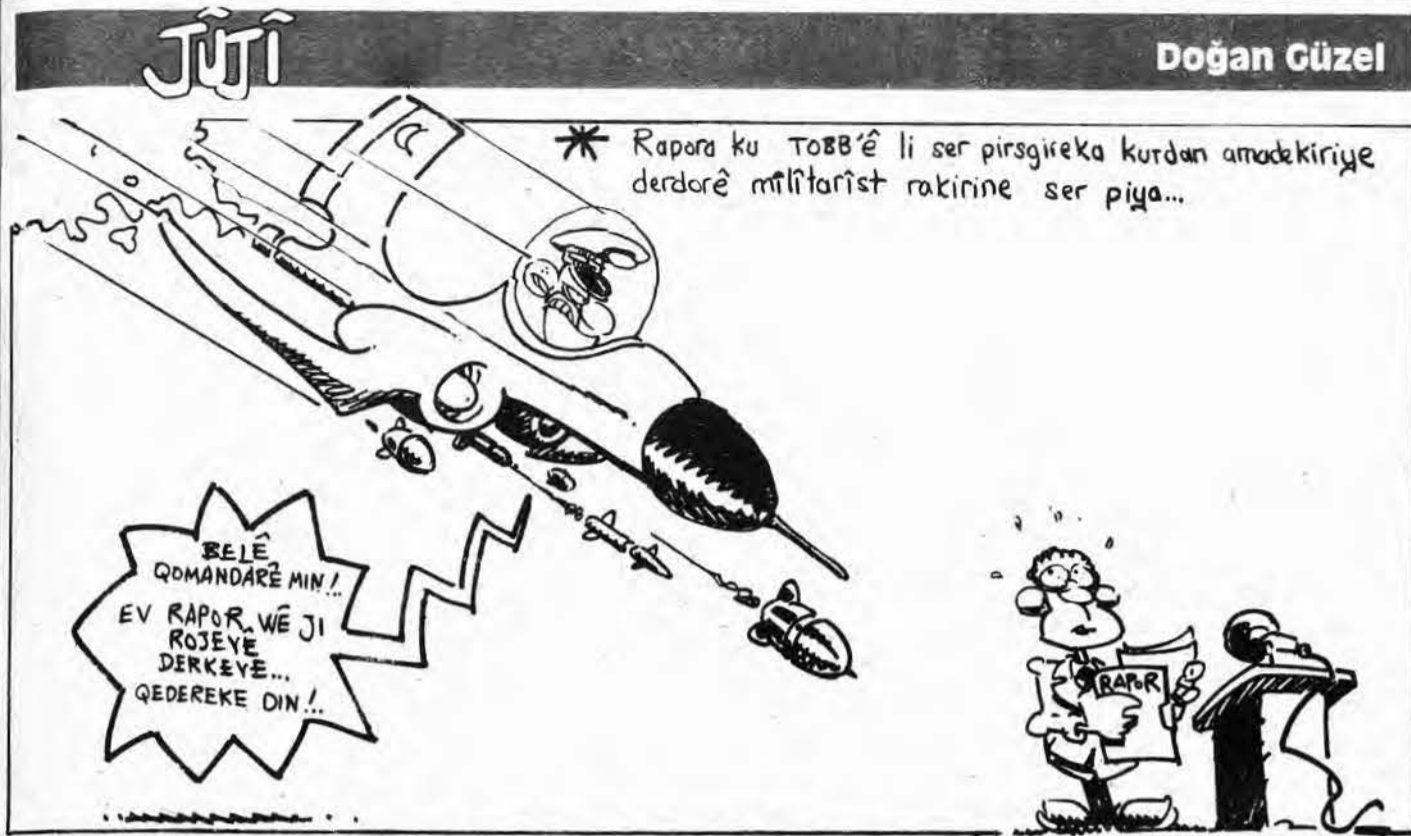
Her wiha di TV'ya MED'ê de Selahattin Çelik bi şîroveyekê li ser raporê sekinî û tevî gelek xalên din bal kişand ser tengaviya dewletê. Çelik got ku hikûmeta tirk dixwaze bi vê raporê rûyê xwe yê rastîn veşêre û deriyê yekitiyê gumrukê li xwe veke.

Li hêla din rayedarên HADEP'ê rapor wekî karê dewletê bi nav kirin. Li gorî HADEP'ê tevî tirsonekiya amadekaran raporê hinek rastî derxistine holê. HADEP'ê got: "Bi vê raporê jî derket holê ku gelşa kurdî bi çekan hel nabe, jê re çareyekê aştiyane divê." Her wiha Partiya Demokrasî û Veguhêrîna (DDP) roja 8'ê gelawêjê rapor bi daxuyaniyekê nîrxand. Hate gotin ku bi raporê jî rastiyek derketiye holê. Ew jî ev e; sedema gelek nexweşiyên civakî û siyasî û aborî şerê kirêt e. Rayedarên DDP'ê gotin: "Tirsa me ev e ku hikûmetê vê raporê ji bo manevrayên siyasî bi kar bîne."

Me gotibû raporê ne bi dilê xwe be jî hinek rastî anîne ziman û raportoran bi hinek reqeman listine, dema mirov bi baldarî li ser tabloyan disekine, ev rastî xwe di-

de dest. Mînak: Di tabloyên 9, 11, 14 de raportor dixwaze bibîne ka gelê kurdî bi PKK'ê re bê rûniştin an na. Li gorî raportoran gel bi hejmareke mezin naxwaze PKK wek muhatabê dîtin. Lêkolîna li ser van tabloyan dide zanîn ku %80'yê gel piştî girîya PKK'ê dike. Her wiha tabloyên li ser guherîna jî dide dest ku gelê kurdî bi rêjeyêke mezin guherîna di polîtîkaya dewletê de dixwaze, ji kesên ku rojnameyê dixwînin %35'ê wan xwe wekî xwendevanên Özgür Ülkê bi nav kirine. Raportor dibêje: "Tişteki balêş e ku kurdên koçber ji yên din zêdetir vê rojnameyê dixwînin, gelo çima?" Em bêjin; ji ber Özgür Ülke nediket Kurdistanê. Dîsa derdikeve holê ku kesên Özgür Ülke bi dest nexistine %17 Yêni Yüzyıl kirine. Wekî nivîskarê Yêni Yüzyılê Ali Bayramoğlu jî dibêje ji bo sincê zanistî divê tevî raporê malzemeyê xam (anketên ku hatine kirin) jî bîn weşandin, da ku piçekî din rastî derkeve holê.

EZNAS MAYA SAMÎ BERBANG

Seroka Yekîtiya Mafên Mirovan Kathryn Porter:

Li Başûr bi tenê PKK dikare şer rawestîne

Di mejûya 3'ê gelawêjê (tebax) de Kongreya Amerîkayê li ser rewşa Kurdistana Başûr civînek çêkir. Amadekarên vê civînê Senator Henk Brown, Senator Diana Feinstein û Senator Christopher Pell di axaftinên xwe de diyarkirin ku di wê dema dawiyê de her du partiyên kurdan, Partî Demokratîkî Kurdistan (PDK) û Yekîtiya Niştîmanî Kurdistan (YNK) li dijî hev şer dikin. Her wiha îro gelê kurd li Kurdistana Başûr di bin destê PDK, YNK û rejîma Seddam Huseyin de zordariyê dibîne û ketine bin destê wan.

Di destpêka civînê de sê şahîdên ku di bin destê rejîma Sedam Huseyin de hingavtin, zordarî û girtîgeh dîtine, axivîn. Di dawiya axaftina şahîdan de nêzîkî 15 deqîqeyan filmeke li ser rejîma Iraqê û ihlalkirina mafê mirovan hate temaşekirin.

Di panela diduyan de pisporên li ser meseleya kurdan hatibûn vewxwendin û raporên xwe li ser rewşa Kurdistana pêşkêşkirin. Pêşî Seroka Yekîtiya Mafên Mirovan û Jina Nûnerê Kongreyê John Porter, Kathryn Porter axivî. Xanim Porter êdî çar caran çûye Kurdistana û di xala Kurdistana de pispor e. K. Porter beriya hefteyekê li Kurdistana bû, bi Barzanî û Talabanî re civîn çêkiribûn da ku ev şerê navxweyî xelas bibê. Kathryn Porter got ku bi milyonan gelê kurd ji dewleta Amerîkayê bi rastî azadiyê û demokrasîyê hevî dikin. Wê got: "Ez li vê derê dixwazim nemaze Her çiqas ez bi vê rexneyê dilêş im jî,

Gelê kurd piştî rejîma Sedam, niha jî, ji destê birakujiyê dikişîne.

divê were gotin ku îro PDK û YNK li dijî hev şer dikin, ew jî wekî Seddam Huseyin zordariyê li gelê xwe dikin."

Kathryn Porterê dewleta Amerîkayê jî rexne kir û got ku sedemê wî şerî Amerîka bixwe ye jî. Li aliyekî ambargo li ser kurdan daniyê û li aliyê din jî bi "Operation Provide Comfort" (hêza çakûç) dixwaze kurdan li Kurdistana Başûr biparêze. Her wiha jî dipejirîne ku Barzanî hemû diravên ku ji nav û derveyî welat tî, dike tûrekê xwe. Wê got: "Îro jî vî şerê Barzanî û Talabanî piraniya gel nexweş in û herkes ji wan ditirse. PDK êrîşî Hewlerê kir û min bi çavê xwe dît lawekî ciwan li ser cadeyê ji aliyê pêşmergeyên Barzanî ve hate kuştin. Ez

dikarim bêdawî wan nimûneyan ji we re pêşkêş bikim."

K. Porter û senatorên Amerîkayê êşkere kirin ku îro îtifaqêke sisîyan (3); çêbûye ya Seddam, Tirkiyeyê û Barzanî. Porterê li ser vî xalê wiha got: "Peywendîya Barzanî bi Tirkiyeyê û Saddam re heye û ev tiştê edî nayê inkarkirin. Nefta ku ji Iraqê tê, di nav herêma Bazanî re diçe Tirkiyeyê. Lewra jî Barzanî ji herduyan (rejîma Iraqê û Tirkiyeyê) alikariyê distîne. YNK'ê jî bi Îranê re peywendiyê xwe dîsa çêkirin, ji ber ku alikariyê, ji cihekî din nagire û bi tenê wiha dikare li dijî Barzanî şer bike. Dewleta Amerîkayê jî baş dizane ku êrîşkirina leşkeriya Tirkiyeyê di meha pûşperê de ne

dijî li PKK'ê bû. Bi êrîşkirinê dewleta Tirkiyeyê çekên giran û nuh ji Barzanî re birin û dane wî da ku çêtir, li dijî YNK'ê şer bike, niha li vî derê çekên giran hatine depokirin. Divêt em hemû mirovên amerîkanî bipirsin çima bi diravê me çekê giran dikevin destê Tirkiyeyê û ev jî pê gelê kurd dike."

Pispor, rojnamevan û senatoran diyarkirin ku ev pirsra kurdan li Kurdistana Başûr, e gîredayî Kurdistana Bakur û her wiha PKK cihekî girîng digire. Kathryn Porterê li ser vî mijarê wiha got: "Ez divêt wê jî bêjim ku çiqas dewleta Amerîkayê çavêki ne ba şerê PKK'ê mîzê dike jî, îro bi tenê PKK dikare wî şerê giran û qirkirinê li Kurdistana rawestîne. Gelê kurd heta dawiyê jî YNK û PDK zivêr bûye." Di dawiya pêşkêşkirina rapora xwe de Kathryn Porterê got: "Divêt dewleta Amerîkayê li ser Barzanî û Talabanî bisekine da ku ev şer were rawestandin. Dewleta Amerîkayê divêt çekên bi diravên gelê Amerîkayê nede Tirkiyeyê."

Serokê Kongreya Neteveyî ya Kurdan li Amerîkaya Bakur, Nejmettin Kerim li ser ihlalkirina mafên mirovan li Iraqê rapora xwe pêşkêş kir û di dawiya axaftina xwe de anî ziman ku pêşveçûna azadiya kurdan li Tirkiyeyê jî pêwîst e. Di dawiya civîna de Senator Feinstein û Senator Brown biryar standin ku ji serokatiya Amerîkayê re nameyekê binivîsinin da ku ev rewşa xedar were rawestandin.

Welatê Me/ Washington

Dewlet bi îlanê li xwediyê cendekan digere

Wezîrê Dadê yê Tirkiyeyê Mehmet Moğultay fermanek ji yekîneyên wezîriya xwe re şand. Ferman dixwaze ku cendekên bêxwedî zû neyên veşartin, bi îlanan li lîzîmên wan bê gerîn. Piştî ku Hasan Ocak hatibû windakirin, cendekê wî li goristanên bêxwedîyan hatibû dîtin, li ser vî yekê malbatên windabûyan xwestibûn ku nasnameyên kesên li vî goristanê û Adli Tipê bê diyarkirin.

Cûdî bû cihê tûristîk

Li gorî nûçeyêke rojnameya Milliyetê Wezareta Tûrîzmê ya Tirkiyeyê de vera çiyayê Cûdî di nav herêmên tûristîk de nîşan daye. Her wekî tê zanîn ev herêm bi giranî di bin kontrola gerîla de ye û hêzên çekdar yê dewletê jî bi hêsanî nikarin têkevin. Li ser pirsra rojnameger, wezîr dibêje: "Herêm ji bo kaşûnê (kayak) baş e û ev plana wan ji bo pêşerojê ye."

Hedef, dostên gelê kurdan in

Roja 6'ê gelawêjê rojnameya kevneperest a alman Bild am Sonntag û rojnameya Hurriyetê berê xwe dan Buroya Agahdarkirina li ser Kurdistana. Li gorî rojnameya Bild am Sonntagê têkiliyên PKK'ê û Partiya Sosyalîzma Demokratîk bi riya vî buroyê dimeşin. Dordorên demokratîk ên alman û rêxistinên kurd ew kampanya wekî lîstikeke nû ya dewleta tirk û alman bi nav kirin.

Cerdevanan hev kuştin

Roja 1'ê gelawêjê li gundê Ezêrê ku li ser Qoserê (Kızıltepe) ye, cerdevanên gundê Xursê û gundê Tilşîrêzê li ser pere û zêrên ku ji xelkê xesp kiribûn şer kirin. Di vî şerî de ji Xursê 2, ji Tilşîrêzê jî cerdevanek tê kuştin. Li gorî agahiyan gundê Xursê bi piranî, gundê Tilşîrêzê (50 mal e) bi temamî cerdevan in.

Leşkerekî tirk keça sercerdevan kuşt

Li navenda Perwariya (Xesxêr) Sêrtê uzman çavuşekî tecawizî keçeke 13 salî kir û pişt re jî ew kuşt. Li gorî çavkaniyên herêmî, keça Sercerdevan Mehmet Aras ji aliyê uzman çavuşekî ve hate revandin, piştî 6 rojan cendekê keçikê hate dîtin. Li gorî otopsiyê pêşî tecawizî keçikê kirine û pişt re ew kuştine. Mehmet Aras, di sala 1994'an de ji aliyê ARGK'ê ve hatibû kuştin.

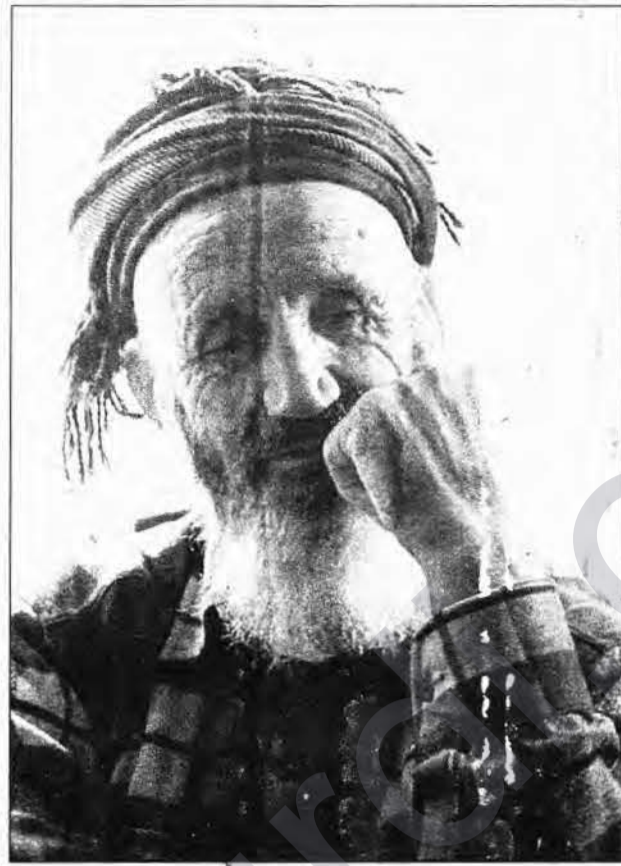
'Kî çiqas ji aştiyê bireve, ewqas nêzîkî şer e'

Kalo navê xwe nabêje lê, bi temenê xwe yê 80 salî dide nîşan ku her kes dikare li gorî xwe ji bo aştiyê tiştêkî bike.

Roja 6'ê gelawêjê li navenda Partiya Sosyalîst a Yekbûyî (BSP) kalekî 80 salî deriyê dilê xwe ji me re vekir. Wî kalî bi vî awayî dest bi gotina xwe kir: "Ji bo aştiyê divê çî bê kirin, ez amade me." Ew kalê ku navê xwe neda, li ser pirsên me metel ma û diyar kir ku heta niha kesî fikrên wî nepirsîne: Pişt re wiha dewam kir: "Divê mirov çî be, wê biparêze. Ez jî, wê yekê diparêzim, ez mirovekî misilman im. Baweriya min a di warê dîn de kes nikare zirarê bidê. Bila wê jî wisa bizanibin. Niha her kesî li gorî dilê xwe fikrêke wî heye, ya min jî bi vî şêklî ye."

Piştî van gotinan kalê hêja, gotinê tîne ser baweriya beşdarên din:

"Hinek mirovên me komunîzmê diparêzin, hurmeta min pir e ji bo wan, bila biparêzin, lê bila bi awayekî biparêzin ku zirar neyê aşti, wekhevî û biratiyê." Ew li ser sedema beşdarbûna xwe wiha dibêje: "Ez mirovekî kal im, ez nikarim ji bo aştiyê bi rêkûpêk têkoşinê bikim, tiştê ji destê min tê ev e. Ezê bikevim greva birçibûnê, wê gavê bi 10 hezaran mirov razane greva mirinê, alîkariya min ji bo wan wê heta dawiyê bidome. Ezê piştigiriya gelê ku ketine grevê û kesên ji wan re hevalbendiyê dikin, bi hemû riyan bikim. Wek bûyera li Sultanahmedê. Vê gavê heval dixwazin herin dêrê, li wê derê jî dilxwaziyên xwe binin

zimên, ez heya niha tu caran neçûme dêrê, lê aştiyê dest û piyên min girê dane, ez mecbûr im herim."

Ew kalê ku li aliyekî

newêre navê xwe diyar bike, bi wan gotinên dawîn dide zarîn ku qeyd û bendên kevnare diqetîne, tabûyan dide bin piyan ji bo xatirê

aştiyê. Gotin li dût tevdir û planên malbatan diçe ser Partiya Refahê, li ser vê mijarê dîtînen kalo ev in: "Li wir jî emê herin Partiya Refahê, ew her tim qala aşti û biratiyê dike. Emê jî ji bo van tiştan herin, emê bibînin ka birati û aştiwaziya wan heta ku derê ye. Heke ew mirov ji aşti û biratiyê tiştêkî fêhm nekin, bi erş û esman ezê wan di bêhna dîxana gundê me yên ku hatin şewitandin de, bixeniqînim. Lê berî wê ezê êşa çavên xwe bixim çavên wan. A niha jî kengê ez dengê qêrîna panzeran dibihîzim, êşa çavên min mêjiyê min belav dike." Kalo piştî wan gotinên ku serboriyên wî yên di warê kirinên dewleta Romê nîşan dike, wekî gotina xwe ya dawî wiha dibêje: "Kî çiqas ji aştiyê bireve, ewqas nêzîkî ceng û xwînrijandinê ye." CEWDET QÛŞMAN

Navê 5 kesên ku di xaçepirsa hejmara 37'an de peyva veşarî 'Mindal' dîtine û kasete DILŞAD "Awazê Kurdî" qezenc kirine:

Alaattin Geçmez Semsür

Adile Gülen Bolu

Bektaş Korkmaz Culemêrg

Aydoğan Gül Amed

Sinem Kuş Edene

XAÇEPIRSA BIXELAT (37)

N	F	E	E	E						
T	A	C	D	Î	N	Û	S	Î	T	Î
V	E	R	D	Î	A	A	S			
N	Ç	M	E	Ö	D	E	A			
E	Ş	Q	A	L	M	Î	L			
H	Î	R	Â	N	O	R	D	Î		
Â	D	A	R	Î	L					
Ê	Ş	L	I	J	N	E				
Î	R	Z	A	D						
L	T	K	Î	N	O	R				

PEYVA VEŞARÎ → MINDAL

XAÇEPIRSA BIXELAT (319)

Filozofekî kurd (wêne) Yezdane nebaşiyê	Li Asyayê dewletek Paytexta İtalya	Bêpere Pirsonek	Oksijen	Bêav	Kevirê mezin
Wêneyekî L. Da Vinci	Robar	Qey Razan	Bawertya oil	Rojek	Yezdaneke Misrî
Nepliyayî	Herêmek ji Başûr	Rengêk	Kûçik	Tipa Dehemîn	
Paytexta Asûriyan	Îrade	Notayek	Hidrojen		

PEYVA VEŞARÎ → 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Xaçepirsa me bixelat e. Di 15 rojan de çî bersiv bigihîjin me, em dinirxînin. Xelat bi rîya pişkê (kura) li 5 kesan tèn belavkirin. Xelata hejmara 39'an; kasete DILŞAD "Awazê kurdî" ye.

Kapaxa "Awazê kurdî"

Jêrenot: Ji bo ku bersiva we bê nirxandin, divê hûn "Peyva Veşarî" di nava qutiyên li bin xaçepirsê de binivîsin û tevî adresa xwe ji me re bişînin.

Çekên nukleer û mirovahî nikarin

Roja 6'ê gelawêjê li Parka Aştiyê ya Hîroşîmayê zêdetirî 60 hezar kesî li hev civiyan. Wan kesan kuştîyên bombe kirina Hîroşîma û Nagazakiyê bi bir anîn, piştîgiriya xwe ji bo aştiyê nîşan dan. Her wiha wan jî holê rakirina çekên nukleer xwestin, qirkirina Amerîkayê protesto kirin. Serokwezîrê Japonyayê Tamiichi Murayama jî, ji Çîn û Fransayê xwest ku ceribandînen çekên nukleer rawestînin. Li wir Serokê Belediyeya Hîroşîmayê Takashi Hiraoka daxuyaniyek xwend, em vê daxuyaniya girîng pêşkêşî we dikin.

Di ser Şerê Duyemîn re 50 sal derbas bûn, ev tişt rê dide ku mirov bi awayekî objektîf bifikire ka li Hîroşîma û Nagazakiyê di 6-9'ê gelawêja 1945'an de niv sedsalî berî niha çi qewimî û bandora ku vê rûdanê li ser dîroka mirovahiyê kir, çibû.

Niyaza me ne ew e ku em Amerîkayê rexne bikin, ne jî jê daxwaza lêborîne bikin. Bi şeweyeke sivik em dixwazin ku mirovan li ser rûyê dinyayê bizanibin 50 salî berî niha li Hîroşîma û Nagazakiyê çi bûye, bidin zanîn ku hê jî mirov ji ber wê bûyerê êş û janê

dikişînin. Her wiha em dixwazin ku mirov bi hovitiya çekên nukleer bihesin. Em ji we sempatiyê naxwazin, ji bo ku hûn bizanibin wê çekên nukleer bibin sedema qirkirina mirovahiyê em serî li we didin.

Îro zêdetirî 20 hezar çekên nukleer bes in ku gelek carî mirovahiyê jî holê rakin û ewqas çek li seranserî dinyayê belav bûne. Zêdetirî 2 hezar ceribandînen wan çekan ku ji bo bi pêş ve birina wan tê kirin, bandoreke wêranker li ser hawirdorê dihêlin. Çekên nukleer ku bi mebesta parastina neteweyan tê

Ceribandînen bombeyên atomî piştî şerê duyemîn jî didomin.

çêkirin, bi xwe talûke ne ji bo dinyayê. A rast ev e; çekên nukleer û mirovahî nikarin tev bijîn.

Raboriya êrîşkar a Japonyayê bi kampanyayên kolonyalist û talanker bû sedema êş û janên mezin, gelê Asya û Pasîfikê jî dest ve polîtîkayê gelek kişand. Em poşman in û lêborîna xwe dixwazin ji ber wan kirinan û encamên nexweş ku bi xwe re anîn. Em raborî xwe ya ku em jê poşman in jî bi bir tînin, dema em ji bo aştiyê dixebitin û dixwazin dinyayeke xweş û di nav aştiyê de pêşkêşî nîşên nû bikin.

Şerê Sar dawî lê hat û serdema lihevkerîne dest pê kir. Bi temamî jî holê rakirina çekên nukleer daxwazê li cih û pêkan e. Niha wext e ji bo hemû bajar û hemwelatîyan bêyî li ber çav girtina sînor neteweyî, ku bên ba hev û ji bo vê yekê bixebitin. Lewre em jî hemû mirovên cîhanê -

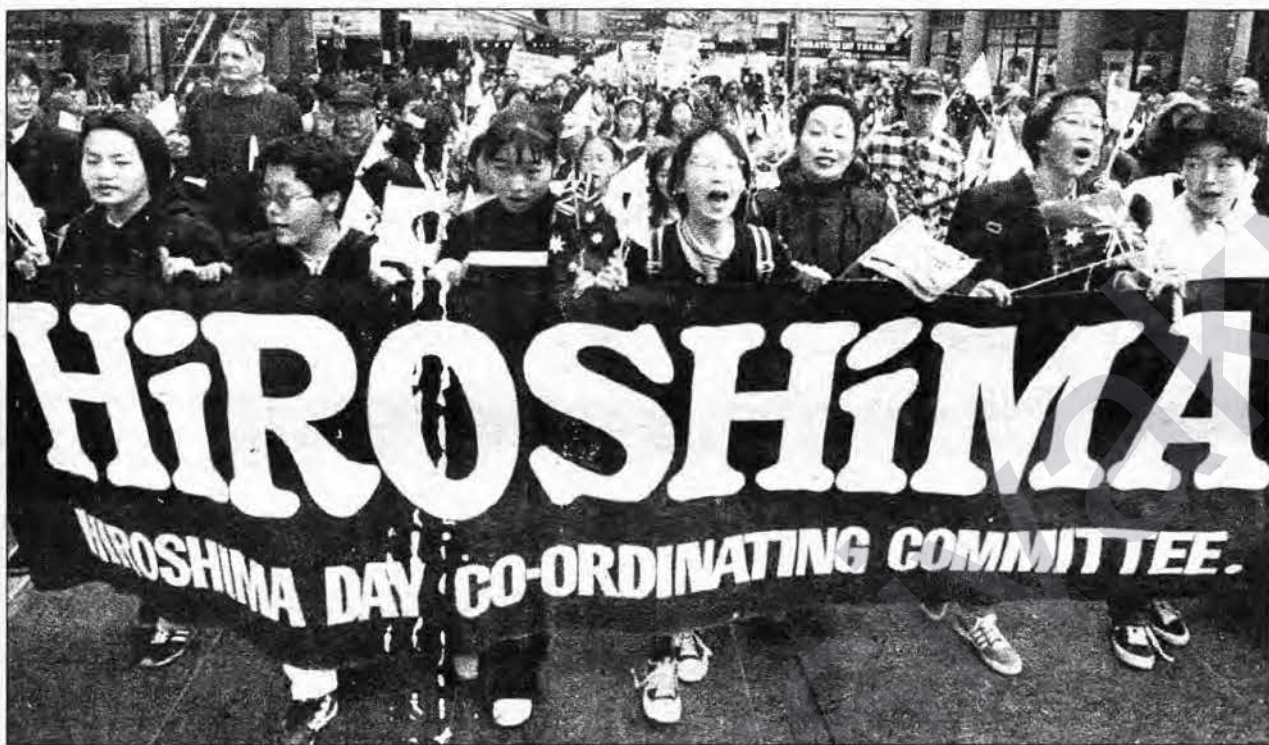
nemaze ji kesên li Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê (DYA) dijîn ji ber ku DYA xwediyê çekên nukleer e- dixwazin ku van tiştên li xwarê bikin:

*Bi me re serlêdanekê bikin ji bo ku ceribandînen çekên nukleer bî rawestandî û ew çek jî holê bî rakirin.

*Kesên ku niha serperîştîya me dikin û kesên ku wê di rojên pêş de serperîştîya me bikin, em dixwazin hûn werin li Hîroşîma û Nagazakî bigerin, da ku hûn rastiya wêrankariya çekên nukleer bi çavên xwe bibînin.

*Em tika dikin ku hûn bi me re bixebitin da ku cîhanekê bi zêdetir aştî û dewlemend, ji wêrankariya çekên nukleer dûr ava bikin.

Takashi Hiraoka
Serokê Belediyeya Hîroşîmayê

Ciwanên Japonî Hîroşîma û Nagazakî bi bir anîn û çekên nukleer protesto kirin.

Saet li 8:15'ê serê sibê, 6'ê gelawêja sala 1945'an bombeke uran-atom bi tenê li Hîroşîmayê ji aliyê dewleta Amerîkayê ve hate teqandin. Bi vê teqandinê nêzikî 3 heta 4 hezar derece germî çêbû û her tişt şewitî. Di keliyekê de bayekî agir bi nêzikî 500 metre lezgîni derket. Ew bi ku derê ve diçû, ew der wêran dikir. Sererdê Hîroşîmayê bi lez rûxand û kire binerd. Hemû jîyan, mirov û heywanê li êrdimeke ku çapa wê 3 km ye, şewitîn û mirin. Piştî 3 rojên din Amerîkayê bombeke din a atomîk bi plutoniom li ser Nagazakiyê barandin. Bi wan her du bombeyan li Hîroşîmayê 140 hezar û li Nagazakiyê 70 hezar mirov hatin kuştin. Niha pêncî sal derbas bûye û hê jî nêzikî 300 hezar

Ji Hîroşîma û Nagazakî heta Helebçeyê

mirov ji ber wan bombeyan nexweşin, nikarin bi rê ve herin, nan bixwin, şerpençe (kanser) li wan ketiye û êdî bi êşeke giran û dirêj dimirin. Çi mirineke tradejîk.

Her sal ji bo bîranîna vê qirkirîne şev û roj li zengilê dixin. Bê guman vî zengilî ne ji bo gelê Hîroşîmayê lê dixin, ew ji bo gelê cîhanê tê lîxistin û bangî rawestandîna qirkirina li her cihî tê kirin. Wî zengilî ji bo dewleta Amerîkayê (DYA) lê dixin, da ku êdî piştî 50 salî ramana xwe ya dagirkeriyê biguhirîne. Ji bo ku dewleta Almanya lê dixê ku ew tu car qirkirina 6 milyon cihûyên di agir de hatin şewitandin ji bir neke. Dîsa jî ev zengilî ji bo Almanyayê lê dixê ku sala 1988'an bi

teknîka wan, rejîma Iraqê zêdeyî 5000 kurd bi bombeke kîmyayî li Helebçeyê qir kirin. Piştî wan qirkirin û xedariya wan çekan, dîsa jî dewleta Fransayê dixwaze ji bo ceribandîne bombeyên atomê li nêzikî Nûzelandê biteqîne, mirinê der heqê 210 hezar mirovî de bide?

Piştî Hîroşîma û Nagazakiyê qirkirinê nû yê Hîroşîmayê biçûk li her quncikê dinyayê dom kirin. Bombeyên atomê nehatin teqandin, lê nemaze ev teknîk hate bi kar anîn ku mirov yekcar bi hezaran tînan kuştin. Bi taybetî çekên kîmyayî li dijî gelê bindest hatin ceribandin. Çiqas em Hîroşîmayê tînin bîra xwe jî, Hîroşîma bi awayekî din

dom dike. Qirkirina gelan ranewestîya. Dewletên dagirker li Kore, Vîyetnam, Kamboçya, Afrikaya Başûr, Honduras, Guatemala, El Salvador, Falkland, Nikaragua û li Kurdîstanê bi giyanê sala 1945'an, qirkirinan dikin. Mirovahî êdî wiha nizim ketiye ku li dewletên wek Brezilyayê komên mafya çêbûne û bi taybetî zarokên li ser kolanan dikujin, da ku turistên Amerîka û Ewropayê bi zikê xwe yêxînzirî aciz nebin. Mirovahî li ku derê ye? Wexta li Helebçeyê 5 hezar kurdên bêguneh hatin qirkirin ne dewletên îslamî û ne dewletên ewropayî deng kirin. Lê Amerîkayê di vê demê de bi Yekîtiya Sovyetê re peyman ji bo

serbestkirina du gamasiyên li Alaskayê çêkirin. Ev hemû mirov û dewletên ku bêdeng man xwedî tawan in.

Ne Hîroşîma hate jî bîrkirin û ne jî Helebçe tê jî bîrkirin. Ev her du cih, bûne neynika mirovahiyê di destpêka sala 2000'an de. Bê guman ev hovîti û ne mirovatî ji aliyê leşkerî ve li Tirkîyeyê dom dike.

Tirkîyeyê giraniya xwe daye ser teknîka leşkeriyê. Ew bawer dikin wê karibin bi riya teknîkê mirovan ji azadî û aştîyê bikin. Dîrokê li Vîyetnam, li Nikaragua, li Afrikaya Başûr û hwd. em fêr kirine ku tu car teknîk nikare li dijî baweriya gel ya azadiyê bi ser keve. Lewra jiîserkeftin a gelên bindest e.

DARA AZADÎ
WASHINGTON

FAL

BERAN (21 Adar - 20 Avrêl)

Hûn li hemberî neheqiyê tu car bêdeng namînin, lê çî heyf ku hin caran hûn bi lez reasyonê nîşan didin. Hin kes wê rêwiştî we bi kar tînin, we dixin nava şer û pevçûnan û li dû we dibêjin: "Heke hat ji malê ye, nehat ziyana salê ye."

GA (21 Avrêl - 21 Gulan)

Wêneyên xweşik zû bandorê li we dikin, lewre divê hûn xwe ji bazirganan biparêz in. Piştî ku hûn hatin xapandin çiqas poşman bibin jî tiştê naguhere. Gelek mirov hene piştî ku hatine xapandin, "Ji qahran xwe avêtine nava behran."

CÊWÎ (22 Gulan - 21 Pûşper)

Hûn rastî û xeyalan tevlihev dikin û nizanin rastî li ku diqede, xeyal li ku dest pê dike. Hin caran hûn bi rojan li dû xeyalê digerîn. Hin xêrnexwaz ji bo wê rewşa we gotina (bêmane), "Kesê nezan wekî kerê bêbar e." bi kar tînin.

KEVJAL (22 Pûşper - 23 Tîrmeh)

Rondikên we ji dil in, lê li xerîbiyê kes wê rastiyê li ber çavan nagire, henekên xwe bi pejdariya we dikin. Heke hûn vegehin welatê xwe wê baştir bibe, bapîrên me beredayî negotîne, "Feqîrê gundê xwe be, nebe axayê gundê xelkê."

ŞÊR (24 Tîrmeh - 23 Gelawêj)

Hin kes, sorbûna rûye we wekî nîşana şermkirinê dibînin, lê ne wisa ye. Quretiya we tu caran rê nade şermê. Hûn di hin karan de karibin cilên ji avê derxin jî, hûn ne ewqas serkeftî ne. Ji ber wê yekê quretiya we bêbingeh e.

SIMBIL (24 Gelawêj - 23 Reşber)

Çavên we ji ber jîrekbûnê dibiriqin, lê dîsa jî hûn nikarin siya betilîne li rûyê xwe hildin. Hûn karên xwe bi rêk û pêk dikin, lê dema tûşî karekî giran tînin morala we xera dibe. Di rewşên wisa de "Êdî şehê we naxebite."

MÊZÎN (24 Reşber - 23 Kewçêr)

Şer û pevçûn ne li gorî we ye, lê navberitî xweş ji we tê. Kesên ku bi wê rewşê bixapin û bi ser ve bînin, zû bi rastiyê dihesin. Wekî pêşiyên me jî gotine, "Agir di kevinebizotan de dimîne", hûn jî şerûdekî/e kevnare ne.

DÛPIŞK (24 Kewçêr - 22 Sermawez)

Dema hûn pesna mirovan didin, bi rastî jî baweriya we ew e. Ji ber ku hûn tu caran dîtinên xwe yê rast venaşêrin. Hin kes giraniya we wekî tiralîyê bi nav dikin, lê ji bîr dikin ku kalikên me gotine, "Bitirse ji ava sekinî."

KEVAN (23 Sermawez - 21 Berfanbar)

Hûn qet naxwazin li derekê bisekinin, hûn karin bi rojan wekî koçeran bigerin. Dilê we naxwaze ku hûn destê xwe biavêjin karekî, wekî pêşiyên me gotine, "Betalî xerabmalî ye." ev tişt mala we xera dike û dost hevalan ji we dûr dixê.

KARİK (22 Berfanbar - 20 Rêbendan)

Mirov bi dîlovaniya we baweriya xwe tînin, lê hûn kêmasiyê wan ji xwe re dikin pira serdestbûnê. Pêşiyên me ji bo kesên wekî we, "Çiqasî li ser erdê ye, ewqas jî li bin erdê ye." gotine, êdî li gorî wê xwe binirxînin.

DEWLİK (21 Rêbendan - 11 Reşemî)

Hûn bi hêsanî baweriya xwe bi mirovan nayînin, heta bi yekê/î re hûn bibin heval, îmana wî diçe. Her wiha hûn qet naxwazin ku kes paşgotîniya we bike, lê, "Galegala ku ket nav dev û diranan wê bigere li nav bajar û şaristanan."

MASÎ (20 Reşemî - 20 Adar)

Kesên ku dixwazin dostaniya we qezenc bikin divê hinekî xwe bidin ber zehmetiyan, ji bo hûn xwe nas bikin xwe biêşînin, nexwe tu car nikarin deriyê dilê we li xwe vekin. Her wiha kesê ku bi we re dibin heval divê bi berê xwe şîrîn be.

Nivçemiryan ji min re neynin

Li gundekî meleyek hebû, di hemû karê xwe de destsivik bû. Rojekê miriyekî bi lez dişo û zû derdikeve derve. Gundî bawer nakin ku mele mirî baş şuştîye. Li ser wê çendê xortên gund li hev kom dibin û biryarê didin ku yê mele bi ceribînin.

Tên gazî mele dikin û dibêjin: "Mele, Heso miriyê. Were termê wî bişo." Mele diçe cihê şuştina miriyên û dest bişuştina termê Heso dike. Lê, dizane ku Heso nemiriyê.

Radibe destê xwe dixê qirka Heso û wî tamam dike û derdikeve. Gava Mele derdikeve gundî lê kom dibin û Mele ji wan re dibêje: "Carek din termê wisa nivçemirî ji min re neynin. Heta min ew şuşt ez gelekî westiyam."

ÇIYA MAZÎ

Kerê min jî dibîni

Gundiyê Pîremêr li kerê xwe yê windayî digere. Li newal û geliyên li dormandorî gund digere. Lê kerê xwe nabîne. Diweste piştî xwe dide berekî û rûdinê. Ji paş berê ku piştî xwe dayiyê dengê keçikê û kurikê tê.

Ew jî guhdariya wan dike. Keçik ji kurik re dibêje: "Ez gelekî ji te hez dikim. Bê çawa Memo ji Zînê hez kir, bê çawa Xecê ji Siyamend hez kir, ez jî wisa ji te hez dikim."

Kurik jî bersiva keçikê wisa dide: "Ez hewqas ji te hez dikim, gava ku ez li çavên te

dinerim, ez tevaya dinyayê di çavên te de dibînim.

Li ser wê gotina kurik yê Pîremêr jî serê xwe dirêj dike û dibêje: "Mîratê kerê min jî do de winda bûye. Ka baş lê binêre bê tu kerê min jî tê de nabîni...."

GELERÎ

Koçer û Sindî

Karê koçera ye havîna li zozana ne, zivistanan jî li germiyana ne. Vêca her bihar gava berê xwe didin Zozana, di devera Sindiyên re derbas dibin. Payizan jî gava ku vedigerin, li ser rîya xwe dadigerin nav rezên Sindiyên û tîra xwe tîrî jê dikin. Ji ber ku Sindî jî bi wê kiryarî koçeran dizanin, her

car wê li pêşiya wan rawestînin, tîr li wan xîr û tîriyê rezên xwe wê ji wan bistînin.

Salekê dîsa gava koçer ji Zozana tîne xwarê li ser rîya xwe dikevin rezên Sindiyên û tîra xwe tîrî jê dikin û li ser darbestekê termikî dirêj dikin, bi girî û hewar di nav gundê Sindiyên re derbas di-

bin û wisa stranê dibêjin: "Hey lawo, hey lawo. Kolanamerê yo., birîna kêrê yo lawo."

Her wisa Sindî baweriya xwe tînin ku miriyekî wan heye, dikevin bin darbesta tîrî, heta ji tixubê xwe wan derdixin.

GELERÎ

Xwarziyê Xwedê

Rêwiyek tê gundekî bi nav gund dikeve ku li malekê bibe mêvan. Lê kes mêvandariya wî nake. Radibe li deryê malekê dixê. Xwediyê malê derdikeve, yê rêwî jê re dibêje: "Ez Xwarziyê Xwedê me û ez îşev mêvanê te me."

Li ser wê gotina yê rêwî, xudanê malê dide pêşiya wî û berê xwe dide mizgeftê. Di rê de ji yê rêwî re dibêje: "Ha va ye mala xalê te. Keremke here mala xalê xwe...."

ÇIYA MAZÎ

Navê mirovbûn, gelbûn û netewebûnê: 15'ê Gelawêjê

Li Siwerekê, bi pêşveçûna tevgerê û girtina Kemal Pir û bi destxistina hin belgeyan ji aliyê dewletê ve, pê heşyan wê dest bi şerê gerilatiyê bê kirin komara tirk derbeya 12'ê rezberê (İlonê) ya faşîst pêk anî. Ji aliyekî ve beşeke girîng a kadroyan di zindanan de bû û gelşeke tevgerê ya kadroyan hebû, ji aliyê din ve hêzên dewletê bi êrîşeke tund û berfirah, bi ser tevgera azadiyê ve diçûn vê rewşê kir ku taktîka vekîşînê bikeve dewrê. Ji bo ku hêzên nû li sahaya Rojhilata Navîn bîn hêvotin (perwerdekirin) û bi pêşvebirina dostaniya internasyonalîst, ev rewşeke jênger bû. Hilbijartina cih ne tesadûf, lê hatibû tercîhkirin. Ji lewre kadro û gerilayên ku dê ji bo Kurdistanê ceng bikirana, anca li qada Filistinê ku xwîn û barût bûbûn parçeyê jiyana rojane, dikaribûn bihatana gi-handin.

Bêguman gava ku tevgera azadiyê li Rojhilata Navîn amadehiyên ji bo

Mazlum Doğan

xwe re îxanet bikin û dema li mallbata xwe, êla xwe vedigeriya mezinbûn û xurtbûna dewletê gili dikirin. Bi vî awayî îxanet wekî pişeyê (meslekê) bav ji nîfşê derbasî nîfşa din dibû.

Êrîş li berxwedana girtiyan qelibîn

Ev daxwazên dijmin ên wêrankirin û tefandina hêviya gel, li zindanan li berxwedanên girti û dîlan gelibî. Bi rojiya

Ferhat Kurtay

mesaja ku ev al divê hilkişe çiya dihate dan.

Tevgera azadiyê jî, di binê fermandariya Serokatîyê de Konferansa Nete- weyî ya Yekemîn û Kongreya Nete- weyî ya Duyemîn pêk anîn û ji bo bersiv bidine gazî û banga berxwedêrên 14'ê tîr- mehê, biryara vegera welêt hate standin. Ji vî aliyê ve Kongreya Nete- weyî ya Duyemîn bû navê biryara ji bo berx- wedanê û sedeqeta bi şe-

wedêrên 14'ê tîr- mehê re bersiv hate dan û ev yek ji hemû dost û dijminan re hate ragihandin.

15'ê gelawêjê navê hildana alê ji burcên zindanan û çikilandin û milmi- landina wê ya li çiyayan e; 15'ê gelawêjê navê bir- yardana şer di şexsê pêşengê gelê kurd de li hemberî dijmin wê; 15'ê gelawêjê navê serketina xeta tevgera azadiyê ye; 15'ê gelawêjê navê miri- na siyasî ya pênc gene- ralên faşîst ên derbe- karên 12'ê rêbendanê ye; 15'ê gelawêjê navê "guleya pêşîn" a gelê Kur- dîstanê ye. Ev gule navê kuştina tîrsê, şexsiyeta mêtîngeriye, ya koletiyê û pê re jî navê kuştina her cure paşverûyên herêm û dinyayê ye....

Têkoşîn

berhemên xwe dide

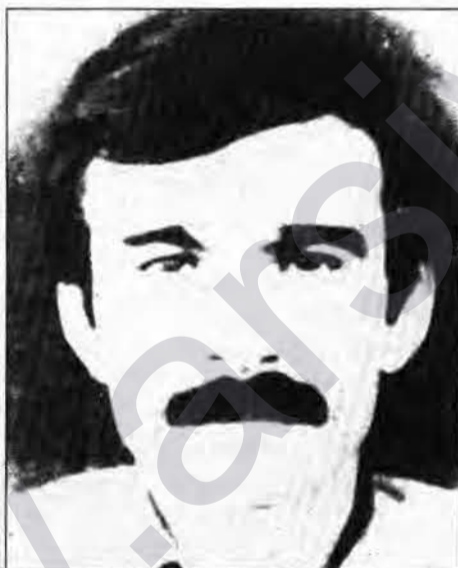
Bi livbaziya 15'ê gelawêjê, mêtîngeriya şaş û metel mabû, gel jî bi coş û kêfeke mezin dibeziya nav refên HRK (Hêzên Rizgariya Kurdistanê) Gel, bi avabûna ERNK (1985) û ARGK'ê (1986) jî gihîştê sê çekên girîng. Di Newroza 1990'î de şideta xwe ya siyasî afirand û bi 15'ê gelawêja xwe bersiv da 15'ê gelawêja gerîla. Bi van yekan re, bi avabûna Parle- mentoya Kurdistanê ya li Derveyî Welêt (PKDW) û warên rizgarkirî re jî, gav bi gav ber bi azadbûna Kurdistanê ve tê meşîn. Wekî gotina dawî dikare bê gatin ku, di salvegeriya 11. a 15'ê gelawêjê de erk û wezîfeyên welat- parêzan zêdetir bûye. Her wiha parastina hesi- yet, rûmet, mirovî û we- latperêziyê di vê xeta berxwedanê de ye.

S. A

M. Hayri Durmuş

qonaxa nû dikir, mêtîngeriya jî betal û vala nedima. Ji bo ku hêviyên gelê Kurdistanê yên ji bo azadi û serxwebûnê, di kûrahiya dîrokê de binax û serê beton bike, berê xwe da Zîndana Amedê û xwest di şexsê kadroyên PKK'ê de vê yekê pêk bîne. Ji bo vê daxwazê, dest avête her celeb îşkence û kirinên der- mirovahiyê. Armanca wê ew bû ku bi wan tevan îhanetê bide qebûlkirin, jixwe di serhlidanên berê de bûbû xwediyê tecrûbeyan. Hînan daleqandibû, hînan jî kiribû ku bi

Kemal Pir

mirinê ya 1981'yan, zayîna Kawayê Hemdem li zîndana tarî wekî çirûs- kekê di Newroza 1982'yan de, agirê azadiyê yê çar canan, berxwedana rojiya mirinê ya mezin di 1982'yan de, rojiya mirinê û berxwedana fiilî ya 1983'yan û bi berxwe- dana rêbendan (çileyê) 1984'an daxwaz û mî- radên dijmin di qirik û gewriya wî de man. Bi taybetî Kawayê Hemdem Mazlum Doğan û pey- rewên wî şehîdên berx- wedana 14'ê tîr- mehê ala serxwebûnê li burcên zîndanê çikilandin. Êdî,

hîdan. Êdî wê ala ku li ser burcên Zîndana A- medê hatibû çikilandin li çiyayan bihata çikilandin û bi parçe parçe axa Kur- dîstanê bihata filitandin. Bi vî awayî kom ketin nav xaka welêt û ji bo hil- pişkîne dest bi amadehi- yan kirin.

Lê çî hebû ku, neyar vala nedisekinî. Bi ajan û provokatoran dixwest pêşî li ber gavavêtina dî- rokî bigire. Lê bi tenê bûn sedem ku ev ga- vavêtin salek bi paş keve. Di 15'ê gelawêja 1984'an de bi cerda Dihê û Şem- zînanê, ji gaziya berx-

Yên berî me çî, çawa dinivîsandin

Ji dîroka rojnamegeriya kurdî

Nivîsek ji hejmarê 5. a Kovara Ronahî
Mêjû: 1942, 1'ê gelawêjê

Erefat Kurê Brahîmê Ezem ji mala Emo Reşo an xwendevanê der cot

Xwendevanên Ronahiyê wê bibêjin ma ev jî xkî ye, kurê kîjan mîr an padişahî ye ko xwediyê Ronahiyê nav û bernav û hesab û neseba wî dîdirêj xistiye kovarê û ew kiriye sernama bendekê.

Xwendevanino! ez naxwazim we di meraqê de bihilim. Ji lewre tavil ez ji we re dibêjim ko Erefat ne mîr û pismîr, ne jî axa an pisaxa ye. Erefat gundiyeqî feqîr e, yek ji wan hezar gundiyan kurdmanc....

Berî çed rojan Hesen axa bi hezar û hin îşên xwe ve hati bû Şamê. Axê hero ji min dipirsî û digot: "ka Hewara nû hêj derneketiye; min a kevin sê caran xwendiyê." Bi vê hencetê, rojekê min jê pirsî:

-Hesen axa, çawan kurdmancên Cizîrê hî- nî xwendinê dibin û Hawarê dixwinin?

Hesen axa li min vegeand û got: Ma çawan naxwînin, nexasim herçî xort gelek gelek eşqa wan lê heye. Wextekî min dersxaneyek vekirî bû û tê de darsa zarokan digot. Di nav wan zarokan de yek hebû, ji domanan, kurê Brahîmê Ezem; şagirdêkî bi xêret û xebatkar bû. Carê ko ez diçim Tirbêspiyê, Erefat hema ji min dipirse û dibêje: "Kanî Hawar; te ji me re Hawar anî?" Hawar ji destê min digire û dire- ve. Par di wextê cot de ez dîsan çû bûm Tirbêspiyê û di nav zeviyên de digeriyan. Çavê min bi cotkarekî ket. Ewî cotkarî tiştêk bi destî ve hebû û ew tişt spî dikir. Bê hemtê xwe ez ber pê çûm. Ez çî bibînim Erefat e, cotê xwe dike û Hawarê dixwîne. Min got-ê: "Erefat tu çî dikî?" Erefat bêî ko serê xwe ji xwendinê rake gote min "Ma tu nabinî ez cotê xwe dikim û Hawarê dixwînim."

Kurdino! ji Erefat ibretê bigirin û bizanin ko mîr û axayên me yên ayendê yanî yên istiq- balê ew in; ew Erefat in ko kovara xwe li ber cot dixwînin û ne ew mîr û axa, beg û paşa... yên ko xwe mezin dihesibînin ji ber ko bi tenê û bi tenê mîr, axa, beg an paşa ne. Lê herçî ji nav wan weke erefat bi xwend û da xwendin û bo kêrî millet hat mîrîti an axatî ji wan re nabe, bend ko ew jî ber çavên millet qedirgiran bibin û li mezinahiya xwe a zikmakî mezinahîke rastîn, mezinahiya destxistî zêde bikin.

Mîrino! axnino! Erefat, xwendevaniya ber cot destpêkeke bê eman e. Li ber cot xwendina Erefat di jiyana me a civakî de dest- pêka heyameke nû, heyama pêt û ronahiyê ye. Nîfşên nû di siha vê ronahiyê de deneyên pûç û tijî ewê ji hev bigirin. Ji lewre mîr û axayên min ên delal beriya ko wext li we bibore dest bi karê xwe ê milî bikin û bi awakî bi kêrî xelkê xwe werin.

Axayên min, heke di vê nivîsarê de min kêr û zêde tiştêk goti be jî li min megirin. Ez jî yek ji we me, û hon dizanin ko golikê malê ji gayê malê natirse. Qencî û serefraziya we her û her ji min re mexsed e.

MÎR CELADET BEDÎRXAN

FERHAN GÜLLÜ BERXWEDANÊN BIRÇÎBÛNÊ BI VÎ AWAYÎ NIRXAND:

'EV SEFERBERIYA NETEWÊYÎ YE'

Greva birçîbûnê ya ku ji aliyê girtiyên PKK'ê ve di 14'ê tîrmehê de dest pê kiribû, ket meha xwe. Greva birçîbûnê ya dehhezaran, ji bilî girtiyên, li derve jî bi beşdariyê herdayim, dewam dike. Li Stenbolê û li Dîlûkê (Entab) du bûyer çêbûn. Li Stenbolê malbatên girtiyên, ji bo grevê çûn navenda Partiya Refahê ya bajêr. Piştî sê rojan (9'ê tîrmehê saet 5'ê sibê) bi îzna Refahê polîsan êrişî ser malbatan kir û ew ji navendê derxistin, birin qereqolê. Li Dîlûkê jî polîsan derdora navenda HADEP'ê ku lê grev dihat kirin, xistin bin ablûkayê û zêdeyî 100 kesî xistin bin çav. Ji hêla din kesên ku li Edeneyê (navçeyên Seyhan û Yüreğir jî di nav de) di greva birçîbûnê de bûn, nameyek bi Konsolosxaneyê Amerîkayê re şandin ji Bill Clinton re. Serokê Parlamentoya Kurdistanê ya li Derveyî Welêt Yaşar Kaya jî, mesaja piştigiriyê şand kesên ku li İzmirê di grevê de ne. Livbaziye greva birçîbûnê, li gelek bajarên welatên dinyayê jî, didome.

Li ser rewşa grevên birçîbûnê ya dawîn û ji daxwazên girtiyên, me fikrên F. Güllü standin. Li gorî Güllü livbaziya wan, dikare wekî seferberiya neteweyî bê hesibandin. Güllü dibêje PKK wekî terrefekî şer, her gav riayetî qaydeyên şer kiriye. Her wiha dibêje Güllü, "Ji ber vê yekê em dixwazin haya raya giştî ya dinyayê jî jê hebe ku, di vî şerî de yê ku li gorî Peymana Cenewreyê hereket nake, dewleta tirk e." Em hevpeyva ku tê de bersiva gelek pirsan hene, li jêr diwêşînin.

Bi vî livbaziye hedef û daxwazên we çî bûn?

- Daxwazên me, di bin şeş xalan de hatibû rêzkirin. Di naveroka daxwazên me de hedefên livbaziye me jî tene dîtin. Çima me çend sal berê dest bi livbaziyeke wiha nekir û îro em dest pê dikin? Ev jî bi merheleya şer û dengiya terefên şer ve, girêdayî ye. Îro îradeya gelê me ya siyasî, gihîştîye merheleyekê ku ji aliyê platformên navneteweyî ve tê naskirin. Ji aliyê din ve mucadeleya me, çî ji hêla tevgirêdan û pêşketinên siyasî û çî jî, ji hêla leşkerî û aborî ve li gorî qerarên Kongreya 5. ketiye rîya sazîbûn û iktidarbûnê.

Di şerê ku dewam dike de, lazim e prensîbên şer ên navneteweyî bîn bikaranîn. Em ji roja ewil de li gorî van prensîban hereket dikin. Heta vî gavê di nav me de çî çewtî çêbûne, ew hatine mehkemekirin. Tarîxa partiya me jî vî hêlê ve paqij û vekirî ye. Lê Komara Tirkîyeyê (KT) tu qayde û prensîban nas nake.

Li Tirkîyeyê atmosferê wisa heye ku, ew kesên doza aştiyê dikin û li hemberî şer, çareserkirina siyasî dixwazin wekî sûcdar tene hesibandin.

Gelek komeleyên pasîf ên aştiwaz û wijdanî red jî wekî xayin dikarin bîn îlankirin. Yek ji niqeteyên ku kesên şerê taybet diajon ditirsîne jî, ev e. Gava em jî di vî niqeteyê de bi ser de biçin, emê hem şerê taybet bihejînin û hem jî rê li ber gelê tirk vekin. Divê baş bê fêmkirin ku yek ji armanca şerê me jî bidestxistina hin mafên siyasî ne. Me bi roketa xwe, bi keleş û demançeyên xwe, bi fişek û molatofên xwe, ji bo bidestxistina hin mafên neteweyî û demokratîk şer kiriye. Ev jî yek ji metodên şer e û her gav zengîniya van metodan zêde dibe.

Di wextekî de ku îra-

deya gelê kurd di qada navneteweyî de dihate naskirin, me bi van metodên zengîn û piralî daxwazên xwe derxist holê. Bi vî livbaziye he-reketê, me xwest em rê li ber pêla şovenîstiya tirk jî bigirin. Ji ber ku şovenîzma tirk, nijadperestiya tirk, her diçe di nav gel de cih digire.

Daxwazên Însanî

Ji hêla din, me gelek daxwazên insanî jî derxistin pêş. Bi van daxwazên ku ji aliyê gelek dawletan ve hatin îmzekirin, me xwest em balê bikişînin ser şerê Kurdistanê. Di nava daxwazan de li gorî qaydeyên hiqûqî, parastina mafên mirovan hene. Me diyar kir ku KT, rastiyan vedîşere û raya giştî ya dinyayê dixapîne. Ji ber ku wê îmze avêtiye gelek peymanan, lê ew li gorî prensîbên yekê jî, hereket nake.

Têkoşîn piralîtiyê divê

Bi dîplomasiyêke zîwa, ev tişt nikare bê îzahkirin. Ev tiştê ku em dikin, ji aliyekî ve destekdana cepheyê me ya dîplomatîk e. Alîkariyek ji bo cepheyên siyasî û leşkerî ye jî. Yanî bi vî livbaziye em di zîndanên de bin jî, em bi gerîla re, bi cephe re dikarin bibin yek û heza

Kurd têkoşînen xwe jî wergerandine dîlanan. Dîmenek ji greva birçîbûnê ya malbata PKK'yî li HADEP'a Mêrsînê.

xwe bigihîjin wan.

Di vî merhaleyê de em nabêjin ku KT wê hema bibêje, "Va me daxwazên we qebûl kir" lê bi vî livbaziye emê kirinên KT'ê bêhtir teşhîr bikin, wekî li pêş jî me got yek ji armanca vî livbaziye, rêlibervekirina muxalefeta tirk e. Hêzên dewletê yê tarî, bi "failî meçûlan" bi înfazên sikakan û bi hemû pêkutiyên xwe yê din, derve jî kirine zîndan. Yek ji armancên me jî rêlibergirtina van kirinan e.

Hûn daxwazên dewra Xeyriyan (Hayri) dizanin, yanî şertê wê heyamê ne wekî yê îro bûn. Di wê dewrê de, bi taybetî li zîndanên Amedê, dewletê bi metodên îmhabinê ve diçû ser wan. Pêşengên me jî ji bo şerefa xwe biparêzin, xwe avêtin mirinê. Em jî niha bi dorveger greveke birçîbûnê çêdikin. Dijmin, ji ber ku grev bi dorveger e, bi awayekî cidî li meseleyê nanihêre. Heta

dostên me jî bi xembarî li vî meseleyê dinihêrin û bi awayekî dixwazin bipirsin bê, "Gelo wê çawa be". Rewş pir cihê ye û hîn di 9'ê rojîya gîrevê de me li Yozgatê şehîdek da û diyek me li Ewrûpayê şehîd ket.

Wê tesîra livbaziye me li ser dewletê çêbe

Gelek hevalên me yê nexweşên xedar in, bi biryara rêxistinê ew neketine vî livbeziyê. Gava ew beşdar bibin, wê gelek şehadetê din jî çêbin. Li gorî hal û hereketên dijmin emê jî gavên nû biavêjin. Piştî vî livbaziye Çiller û Çetin jî dest bi kampanyaya "Heydên em herin gundên xwe, di daweta Fadîmê de govendê bikişînin" kirine. Lê dergistiye Fadîmê, xezûrê wê û xwesiya wê hatine kuştin, erd û zevî, mal û gundê wê hatine şewitandin. Hûnê çawa herin di daweta Fadîmê de govendê bikişînin?

Li ser dewletê wê mutleq tesîra van daxwazên me çêbin. Piştî vî livbaziya me, rabûn zû bi zû dest bi gelek projeyan û hemleya ji bo başûrê rojhilat (Güneydoğu) kirin. Bi mehan li ser guherandina Qanûna Bîngêhîn muneqeşekirin. Lê bi dîrektîfa leşkeriyê ev qanûn bi awayekî pir basît û zû, hate guhertin. Dîsa, dewletê

Girtiyên PKK'yî yê Girtîgeha Ceyhanê jî mîna hevalên xwe yê din di berxwedanê de ne.

wê Girtîgeha Ûmraniye 5 meh bi şûn de vekira, lê ji ber livbeziya me, heman vekir. Li qawişa B'yê 600 girtiyên edlî, ji bo piştgiriya bidin me, ketin greva birçibûnê, ji van 44 hebên kurd hatin neqandin û idareya girtîgehê ew şandin bajarên din. Eleqeya wê rasterast bi livbaziya me ve heye.

Welhasil, em wer bawer dikin ku di netîceya wê livbaziya me de wê şertê girtîgehan bi awayekî baş bîn guhertin. Li girtîgehan bînpêkirina mafên mirovan wê bê sekinandin û heqên basît ên jiyana civakî jî wê werin dayin.

Livbaziya we di nav raya giştî ya navneteweyî de tesîreke çawa kir?

- Tesîra livbaziyan me, li ser raya giştî ya navneteweyî pir çêbû û wê çêbe jî. Rêxistinên mafên mirovan ên navneteweyî, wê têkevin hereketê. Pêkutiyên li ser Tirkiyeyê wê zêde bibin. Hem ji aliyê leşkerî û aborî û hem jî, ji aliyê siyasî ve wê Tirkiye têkeve tengasiyan.

Serokatiya Giştî ya Partiya me ji hemû wezîran re nameyek şand û di wê nameyê de hate diyarkirin ku bi tenê em, li gorî qaydeyên şer hereket dikin. Em dizanin faşîzma tirk, heta ku serê wê neçe, vê yekê qebûl nake. Dû re wê bi şûn de gav biavêje, lê wexta bi ser xwe ve hat wê dîsa êriş bike.

Di rojên pêş de ev livbazî wê tesîreke çawa li ser serhildanên gel bike?

- Wekî hûn jî şahid in, piştî livbaziya bi du rojan malbatên me li pêş girtîgehan, bi destek û piştgiriya xwe, mil dan livbaziya me.

Dayikên tirk jî wê serî hildin

Vê gavê ew kesên li dervî zîndanên beşdarî livbaziya dibin, ji aliyê hejmarê ve gelekî hindik tî xuyakirin. Lê ji ber ku livbaziya me ne ji bo wextekî kurt e, bi rêk û pêk tê meşandin. He ma em dikarin bibêjin li Stenbolê komîteya piştgiriya malbatan ku bihêle, li greva Bahçelî-

Berxwedêra aştiyê bi livbaziya xwe wisa bawer e ku bi ser bikeve bi herdu destên xwe tiliyên xwe yên serkeftinê li ba dike.

evlerê wê hejmara beşdarî bigihîje 5 hezaran. Daxwaz pir e, lê ev daxwaz li gorî dorê dikeve rêzê û bi programê tê meşandin. Niha livbazî bi 50-100-150 kesî ve tê bi sînorkirin ev jî li gorî plana ku me çêkiriye, dimeşe. Bi tenê ne greveke birçibûnê ye.

Bi gelek sazîyan re têkilî tê danîn, daxwazên me ji wan re tê gotin. Di 30'ê tîrmehê de li Sultanahmedê meşek çêbû, ev meş li gorî programa wê heftiyê hate çêkirin. Wekî li pêş me got di pêş de gelek livbaziyan din li gorî bîrnameyê, wekî serhildanan, emê pêk binin. Qeweta me heye û tîra van tiştan dike. Em vê livbaziya wê seferberiyê neteweyî dihesibînin. Gelê me wê bi livbaziyan xwe, tevderabûnê pêk bîne.

Ev îdia, ne vala û bêsebeb tînkirin. Bi a-

wayekî musbet û li ber çav wê gavê bîngêh bîn avêtin, wekî mînak dikare bê gotin ku di grevên birçibûnê de dayikên me dibêjin, "Di dawiyê de mirin hebe jî..." Ev nîşana baweriyê ye.

Ev bawerî, wê tesîrê li ser dayikên tirk ku her

roj bi dehan cenazeyê leşkerên wan tî, bike. Wê bibe sebebê hişyarbûna wan jî. Dikare bê gotin ku di pêş de wê dengên wiha "Bes e êdî bila cenazeyên zêde neyên" bilind bibe. Di televîzyonan de çend bûyerên wiha jî derketin.

Muhalefeta Tirkiyeyê wê bi hişê xwe ve bê

Wekî me di pêş de got wê tesîra wê livbaziya li muxalefeta Tirkiyeyê jî bike. Tewrên Boyner ên dawî nîşana vê ye. Ji perê liberalan hewldanên wiha wê di sistema har a faşîst de bibe sebebê qelîştekan. Bi vê livbaziya belkî faşîzm neqede, lê wê temenê wê kurt bibe.

Ev bûyer, wê xwîneke teze pompe bike. Serhildan jî xwedî taybetiyê wiha ne. Tesîrên serhildanan digihîje her tebeqeya civakê. Mesela rewşenbîrekî tirk ku ji

14'ê tîrmehê, wekî rojêke bi şeref ketiye nav tarîxa neteweyî. Di Dewleta Kurdistana Yekbûyî ya Serbixwe de hûn lê binêrin belkî ev tarîx, wekî rojêke sembolîk a rojgirtinê bê îlankirin. Meseleya Kerbalayê wekî mînak dikare bê rêdan.

hêz û qewet ketiye, dikare bi vê tesîrê bi ser xwe ve were. Mînaka Yaşar Kemal heye. Rewşenbîrên tirk her diçe dibêjin "Em li cem gelê we ne, daxwazên we bersiva ihtiyacên me ne jî". Bûyera me, rê li ber hewldanên demokratîk ên cur bi cur vedike. Ev bûyer wê di gelek hêlan de bi xwe re cepheyê fireh çêke, mirov dikare ji vê cepheyê re bibêje cepheya demokrasiyê an jî cepheya insanîyetê.

Ji hêla din li metrpolan ew kesên ku derberder bûne jî wê wan bide

hev. Gelê me yê li metrpolan jî di nava vê bînavkirinê de ye. Fikreke nerast bi wan re çêbûye û dibêjin "Gerîla çareya her tiştî ye, wê probleman çareser bike" ev ne nerîneke rast e, lazim e ew li metrpolan bibin gerîla. Bi gotineke din lazim e şer xwe bigihîne Tirkiyeyê, da ku ji bo guhertin û şoreşa Tirkiyeyê bibe hêzeke dînamo. Mînakên vê yekê pir in. Mesela li Pamukovayê cebîlxane, ji aliyê leşkerên ku bi eslê xwe kurd in, hate sabotekirin.

Gelê me aştiwaz e

Gelê tirk, divê tişteki baş fêm bike. Gelê me ne dilxwazê şer e, ew dilxwazê aştiyê ye. Yê ku biratiyê dixwaze jî dîsa gelê me ye, lê hidûdekî vê jî heye. Li hemberî gelê me û cografîya wî şerekî qirêj û gemaîrî tê ajotin. Heger ne bi pêşengiya partiya me be, wê li metrpolan gelek qewimîn û bûyerên reaksiyonerî çêbin. Lê ku di pêvajoya pêşiya me de daxwazên gelê me yên aştiyê bêbersiv bimînin, wê şerê leşkerî di merheleyêke bilind de bê meşandin û wê rîya siyasî bibe vekirin.

Bi destpêkirina livbaziya me, ji bo gelek sazîyan ku girşeya Alewiyan di nav de tevgerêdana xwe çêkiriye, daxwazên me jî di nav de bangên me ji wan re çêbûn. Bila ew vê zanîbin, qetlîamên Sêwas û Gaziyê, îmhabûna Dêrsimê, vê nîşan dide. Heta ku şerê taybet neyê sekinandin, zihniyeta şerê taybet wê têkeve nav tevgerêdanên ku li dervî

"Yekîtiya Neteweyî" di-sekinin û wê wan ber bi hevkarîya dewletê bibe. Tu feydeya Alewiyan di tîkiliyêke wiha de nîn e. Şerê taybet bi xîsûsî dixwaze di nav Alewiyan de hevkarîyêke wiha çêke.

Welatê Me/Stenbol

Dîmenek ji berxwedana birçibûnê ya malbatên girtiyan a li HADEP'a Kadıköy Stenbolê

Ji zozanan ber bi germiyanan ji aliyekî dewlet tengav dibe ji aliyekî ve jî;

Çalakiyên gerîla deşt û panavan vedigire

AGIRÎ
(29-30.7.1995)

Li gorî çavkaniyên gerîla, hêzên dewletê li Çiyayê Tendurekê tene tengavkirin û di encama lédana bi çekên giran de ji layê gerîlayan ve, 10 leşker tene kuştin û hewqas jî birîndar dibin.

Ji çavkaniyên bineciha hate zanîn ku piştî çekdanîna cerdevanên gundê Girêsorê, ev gund jî layê hêzên dewletê ve tê şewitandin.

Şervanên ARGK'ê êrişî ser çeperên qerargeha artêşa tirk ku li quntara Çiyayê Agirî li gundê Înekê bineciha bûbûn, kirin. Hate zanîn ku ev şer, bi kuştina 8 leşkeran û bi desteserkirina 4 G3, bêtleke sehayî û dûrbînekê ji ser termê leşkeran, encam daye.

BOTAN-BEHDÎNAN
(1-6.8.1995)

Çeperên hêzên dewletê yê li girê Wacibê, Şivan û Serwerê ku li devera Heftanînê ne, bi berêrişên gerîlayan dikevin. Di encama vê êrişê de gelek çeperên leşkeran jî lephilanîn dikevin û gelek çadirên wan tene sotin. Li gorî çavkaniyên gerîlayan ku ji bêtelên leşkeran guh lê bûne, li van her sê giran, 25 leşker hatine kuştin û gelek birîndar jî hene.

Hêzên dewletê yê ku li devera Xawê Sor (Gurpinar) derdikevin operasyonê, bi serê sibê re tûşî buseya gerîlayan dibin û di encama şerekî dirêj de, 7 leşker dimirin. Hêzên dewletê yê ku li girên Boxê, Milê, Kelê û Katu Xelîlê bineciha bûbûn, ji aliyê gerîlayan ve bi berbanga sibê re ji sê

milan ve tene lédan. Di vî şerî de 6 leşker û gerîlayek bi navê Partîzan tene kuştin. Li ser riya Sêrtê û Dihê jî zerîpoşek ji layê gerîlayan ve bi moşekan tene lédan û di encama vê lédanê de 4 leşker tene kuştin.

Her di vê rojê de, danê êvarê şervanên ARGK'ê li devera Geverê-Sêpîro cerdî ser sengerê Radyolîngê dikin. Piştî şerekî kurt, leşkerên ku 12 çeper vegirtibûn, her 12 çeperên xwe berdidin û digel hiştina gelek teqemeniyên û 13 termên xwe li cihê şer dihêlin û direvin. Piştî vê çalakiya gerîlayan, hêzên dewletê li deverê operasyonên xwe bi piştevaniya 60 zilên (cemseyên) leşkerî berfirre dikin. Ev hêz jî, serê sibê li devera Piyê û Şiva Kola ji hêla gerîlayan ve tene lédan. Der barê vî şerê ku ji serê sibê heta êvarê domiyaye, çu agahî bi destê me neketin. Her li vê deverê li Kerenê, hêzên dewletê ji du milan ve bi ser buseya gerîlayan ve hildibin. Encama buseyekê hate zanîn ku 4 leşker mirine, lê encama buseya duyemîn nehate zanîn.

Êrişên gerîlayan li ser cerdevanan zêde dibin. Hêzên gerîlayan bi ser gundê cerdevanan, Şilvanê de digirin. Li vê derê cerdevanek bi navê Şukru Ataç dimire û 6 jî bi saxî digel teqemeniyên (muhîmat) wan ji layê gerîlayan ve tene desteserkirin. Sercerdevanê gundê Musakka Hemîd Basarak, di encama teqîna mayinekê de, tene kuştin.

Ji layekî din ve hêzên

gerîlayan li devera Gerdiyan, êrişî ser gundê Rizê dikin û piştî şerekî dijwar 4 leşker û 2 cerdevan tene kuştin û 3 gerîla jî birîndar dibin. Dîsa li vê deverê hêzên gerîlayan digirin ser Girê Ertûşê û di encamê de 3 leşker dimirin û gelek jî birîndar dibin.

Hate zanîn ku hêzên dewletê li derdorê Gerdiyan agir bi daristanê xistine. Li vê deverê di navbera gundên Nehova û Xerezokê de, di navbera hêzên gerîla û leşker-cerdevanan de şerekî dîr û dirêj rûdide. Digel ku ziyarên leşkeran biduristî nehatin zanîn jî, 9 cerdevan dimirin û 1 jî bi saxî ji layê gerîlayan ve tene girtin û hêzên gerîlayan bêziyan ji devera şer bi dîr dikevin.

Di encama şerekî dijwar de li çiyayê Gabarê, 3 leşker dimirin. Roja din serê sibê dîsa li vê deverê şerekî din rûdide. Hate zanîn ku di encama vî şerî de ziyarên mezin bi hêzên dewletê ketine û hatiye dîtin ku termên xwe bi helikopteran kişandine. Ji layekî din ve cengawerên ARGK'ê li girê Kaniya Reşê êrişekê dibine ser çeperên leşkeran û her di destpêka şer de, ev gir ji leşkeran tene standin û gelek ziyar bi hêzên dewletê dikevin. Bi hatina firokên kobra, hêzên gerîlayan digel rakirina 4 zincîrên dagirtî yê MG-3, 1 MG-3, û hinek teqemeniyên din ji ser termên leşkeran, bêziyan ji deverê dîr dikevin. Hate ragihandin ku li Kela Sorê jî di nav gerîla û leşkeran de cih bi cih şerên dijwar derketine û

di van şeran de 6 leşker mirine û gerîlayek jî birîndar bûye. Li Girê Beyreqê jî di rûdana şerekî de li navbera leşker û gerîlayan de 7 leşker mirine.

Ji çavkaniyên herêmî hate zanîn ku di navbera gundên Kiror û Ruborskê de, di dawîya peqîna mayinekê di bin zîleke leşkerî de, 8 leşker mirine û gelek birîndar jî hene.

Hêzên dewletê yê gerok ku li devera Êrişê derketibûn operasyonan, ji layê hêzên gerok ên gerîlayan ji du milan ve tene lédan û di encama vê lédanê de 7 leşker tene kuştin.

Cengawerên ARGK'ê bi elenda sibê re êrişî ser Tabûra Mergê dikin û piştî şerekî mezin û berfireh, gelek ziyar bi hêzên dewletê dikevin û digel rakirina 1 MG 3, 500 fişengên wê, 1 çeka guryê, 1 dûrbîn û nasnamaya leşkerêkê ji ser termên leşkeran, bêziyan ji deverê bi dîr dikevin. Du hêzên KT'ê ku ji bo parastina riya Dihê û Sêrtê derketibûn herêmê, danê sibê ji layê gerîlayan ve li ser Pira Çavcuhê û li nêzikî gundê Erzê tene hingavtin. Di van her du lédanan de, bi tevayî 12 leşker tene kuştin. Piştî peqîna mayinekê dibin zerîpoşekê (panzerêkê) de, ev zerîpoş jî binî ve tîk diçe û 5 leşker tene dimirin, 4 jî birîndar di bin. Li nêzikî gundê Ruborskê jî, di encama peqîna mayinekê dibin zîleke leşkerî de, li derdora 28 leşker kuştî û birîndar hene. Di navenda Qulabanê de jî piştî peqîna mayineke dîtir li bineciheke leşkerî, hate zanîn ku 6 leşker mirine.

GARZAN
(1-6.8.1995)

Hêzên ARGK'ê li ser riya Sason û Elihê buseyekê datînin û danê êvarê karwanekî ku ji gelek zilên leşkerî pêk hatibû, dikevin û buseyê. Her di destpêka şer de 5 zilên leşkerî ji kar dikevin û 2 zil jî bi tevayî, digel yê tene sotin. Danê êvarê hêzên dewletê xwe berhev dikin û careke din êrişî ser

bineciha gerîla dikin. Piştî şerekî tund û dirêj, dîsa li vê deverê digel ku ziyarên dewletê bi duristî nehatin zanîn jî, termê 13 leşkerên dîtir ji layê gerîlayan ve tene dîtin.

Li ser riya nehyeya Tabê ku bi ser navçeya Motkê ve ye, hêzên gerîla avête ser leşker û cerdevanan û digel serok-cerdevanekî 10 cerdevan kuştin û 3 jî birîndar kirin.

Di encama êrişekê de ji layê gerîlayan ve, li ser sengerê Haçka ku bi ser Elbakê (Başkale) ve ye, digel rakirina 1 MG 3, 2 G3 û gelek fişengên cur bi cur ji ser termê 3 leşkeran, hêzên gerîla bêziyan ji deverê bi dîr dikevin. Li nêzikî navçeya Motkê, hêzên ARGK'ê êrişî ser hêzên dewletê dikin û hate zanîn ku di vê êrişê de 3 leşker mirine.

AMED-MÊRDÎN
(1-6.8.1995)

Di rûdana şerekî di navbera hêzên ARGK'ê û yê dewletê de li nêzikî gundê Serkomê ku li ser Pîranê, ye 4 leşker dimirin û gelek jî birîndar dibin. Navên 2 leşkerên ku di vî şerî de hatine kuştin ev in: Oktay Demirci û Zabit Özdemir.

Li nêzikî sengerê Koxê ku li ser çar-riyana Licê ye, hêzeke dewletê bi ser buseyê gerîlayan ve hildibe û di nebera her du hêzan de şerekî tund dest pê dike. Di vî şerî de gelek zilên

leşkerî ji layê gerîlayan ve tene lédan û zîlek tevî leşkerên tene de, tene sotin.

DÊRSIM-ERZIROM
(1-7.8.1995)

Li nêzikî navçeya Nazimiyê, di encama rûdana şerekî de, di navbera gerîla û leşkeran de, zerîpoşek digel 4 leşker û tîmên tene de, hate sotin.

Li ser riya Dêrsim û Xozatê ji layê gerîlayên gerok ve buseyek tene dandandin û hêzeke piyade ya dewletê tûşî ve buseyê dibe. Ji çavkaniyên gerîlayan hate zanîn ku ev şer, bi kuştina 6 leşkeran û bi birîndarkirina gelekên dîtir encam daye.

Hêzên dewletê li nêzikî gundê Kizilçubukê ku bir ser Kanîreşê (Karlıova) ve ye buseyekê li pêşiya gerîlayan datînin, lê ev buseya leşkeran ji layê gerîlayan ve tene dîtin û di encama êrişekê jî bo ser buseya leşkeran de, hêzên dewletê çeperên xwe berdidin û direvin. Hêr li vê deverê trompêleke tîmên taybet bi ser agirbarana gerîlayan dikeve û 2 tîmên taybet, digel gerîlayekî tene kuştin.

Hêzeke gerîlayan, ji sê milan ve êrişê dibine ser navenda Divrikê ku bi ser Sêwasê ve ye. Di encama şerekî dirêj de 2 polis birîndar dibin û gelek avahî û erebeyên resmî ziyaneke mezin dibînin.

Kurda-A / Welatê Me

Sercerdevan Hazım Babat, mirovekî xwe yê welatparêz kuşt

Roja 2'ê gelawêjê li gundê Sêgirik (Şenoba) ê ceşşan, bi rêberiya sercerdevan Hazım Babat mirovekî welatparêz bi navê Alî Babat (Eliyê Yağub-55 salî)hate kuştin.

Xzanekî Alî Babat ku niha li metropolê Edenayê dijî, ev bûyer wiha anê ziman: "Hazım Babat dixwest ku li nehîya Şenobayê jî bo ceşşan xwe xaniyan ava bike. Ji ber vê yekê jî xwestibû ku Alî Babat ersa xwe ji wan re diyarî bike. Lê ji ber ku Alî Babat mirovekî welatparêz bû û li derdora xwe dihat hezkirin û yekê qebûl nekir û ev yek jî bû sedama kuştina wî."

Piştî kuştina Alî Babat, di nav ceşşan Hazım Babat de dubendî derdikeve. Tê gotin ku Hazım Babat dixwaze termê Eliyê Yakub teslîmî hêzên dewletê bike û bibêje ku ev termê gerîla ye. Ji aliyê din ve komek ceşş li dijî vê yekê derdikevin û di nav 2 komên ceşşan de şer derdikeve û 3 ceşş birîndar dibin. Navên birîndaran ev in: Abdillâhê Cihdo û Mihemedê Evdilmecid. Piştî kuştina Alî Babat ji bo tohîlanîna wî, gerîlayên ARGK'ê diavêjin ser gund û 200 pezên cerdevanan desteser dikin.

Welatê Me / Edene

Destana Gilgamêş wergera yekemîn e

Navûdengbûna Gilgamêş heta medeniyeta Yewnanan çû û wergera wê çêbû. Bi zimanê Hetawiyî li ser kevîran hate nivîsandin. Dîroknivîsê yewnanî Herodot di berhemên xwe de qala Gilgamêş û di wê esrê de bikaranîna ziman û nivîsarên zerdeştî û kurdan dike.

Destana Gilgamêş desptêka berhemên edebî yê klasîk ên li rûyê dinyayê ye, nivîsandina wê 2000 sal heta Berî Zayîne (BZ) diçe.

Ji bo serkeftin û dilgeşiya insanî, şervanekî navdar peyda dibe. Pêwîst e ku kurd wê destanê nas bikin, girîngiya cihê wê bizanibin.

Destana Gilgamêş, taybetiya xwe ji ola zerdeştîyê û yezdanên zerduştîyê Ahuramazda (yezdanê başiyê) û Ehrîmen (yezdanê xerabiyê) hildaye.

Ola zerdeştîyê ji bo insanî başî û dilgeşiyê, ji bo bereketa rencberiyê, yezdan Ahuramazda li hemberî Ehrîmen diparast, yezdan Ahuramazda bi salan bi ser dikeve û ji cengê diweste, yezdanê xerabiyê Ehrîmen, Ahuramazda têk dibe û insanî li gorî xerabîya xwe bi rê ve dibe. Însan bi tiştên xerab re eleqedar dibin û bereketa

dexilê wan kêmbê.

Di wê demsalê de ciwanek ji nava ciwanekê peyda dibe, navê wî Gilgamêş bûye, bi salan li hemberî yezdanê xerabiyê cengê dike û insanî wekî salên berê dilgeş û bibext dike. Bi wan kirin û cengawerîya xwe dibe gernas û egîte Mezopotamyayê. Ew gernasîya wî ji insanî re dibê minak û kesên hunermend bi navê wî destanekê dinivîsin. Ew destan bi hezaran sal li welatan hate xwendin û nav û dengê wî li seranserê dinyayê belav bû. Navûdengbûna Gilgamêş heta medeniyeta yewnanan çû û wergera

wê çêbû. Bi zimanê Hetawiyî li ser kevîran hate nivîsandin. Dîroknivîsê yewnanî Herodot di berhemên xwe de qala Gilgamêş û di wê esrê de bikaranîna ziman û nivîsarên zerdeştî û kurdan dike.

Di Rojhilata Navîn de bi hezaran berhemên kurdan hene, ew berhem ji rê û şopa kurdan re dibê delîl ku koka kurdan digihîje 4000 salî, li gorî wê dîrokê berhemên kurdî pir kêmbê in, pêwîst e ku lêkolîna wan çêbe û di dîrokê de cihê wan bê zanîn.

Çavkanî: Dîroka Mezopotamyayê, Zerdeştî û Îranê

METİN AKSOY

Diyalêktekanî zimanî kurdî

Hendêk le zanayanî kurd û Kurdnasan le corî polkirdinî zimanî kurdîyan kolîwetewe, bo wêne E. Son le salî 1913 da zimanî kurdî dabeşkirdobe ser çîwar diyalêkt:

1-Kirmançî, Goran, Lurî û Zaza, kirmançî dabeşkirdote ser şewey jûrû û şewey jêrû û sebare ew nawçaney pêy deduwen nêwî nawçey Hekarî, Erzîrûm, Bayezîdî birdawe, ke wa şewey jûrû pêy deduwên û beşe diyalêktî Mukrî û Baban û Sleymanîş ber diyalêktî jêrûy danawin.⁽¹⁾

Le salî 1951 da Tewfîq Wehbî⁽²⁾ heman corî dabeşkirdinekey E.Sonî

dûpat kirdotewe legel firawan kirdinî ew beş û nîmçe diyalêktanî ser be her cuwar diyalêktekan:

1-Kirmançî: Kirmançî jorû: Bayezîdî, botanî, aşîteyî, hekarî, badînî. Kirmançî jêrû: Mukrî, soranî, sleymanî, sineyî.

2-Lurî: Baxtiyarî, lekî, feylî, kelhûrî, mamesanî,

3-Goran: Bacalanî, kakeyî, zengene, hawramî,

4-Zaza.

D.N. Mekenzi⁽³⁾ diyalêktekanî kurdî kirdote sê beş:

1-Diyalêktekanî kurdî jorû: Bayezîdî, hekarî, badînî, diyarbekirî, botanî, jengarî, mulxî, soran.

2-Diyalêktekanî kur-

dî nêwerast-Ardelan (Hewramanî) Sleymanî.

3-Diyalêktekanî kurdî jêrû (Goran) kirmançî, lek, zangene.

Dr. Cemal Nebez⁽⁴⁾ bem corey jêrû diyalêktekanî zimanî kurdî dabeşkirduwe:

A-Dû şewey bincî!

1-Kirmançî jûrû zarawakanî: Botanî û cizîreyî û hekarî û badînî û aşîteyî û bayezîdî.

2-Kirmançî nêwerast: Zarawakanî sleymanî û sineyî-ardelanî û kerkûkî, germiyani û hewlêrî, soranî û mukrî û şar-bajêrî û pijderî.

B- Dû şewey la tenîşt

1-Kirmançî jêrû-Zarawakanî feylî, kirmançî û lekî û kelhûrî û xa-

neqînî.

2-Komele şewey goranî-zazayî:

Zarawakanî Goran (nawçey Hewraman, Zengene û Kakeyî)

Perawêz

1.Soone E.B. Kurdish Grammar (Grammar of the kurman ji) of Kurdish language. London 1913

2. Kurdoyv K.K. Rêzmanî kurdî. Hewlêr. 1984

3. Mackenzie D.N. Kurdish Dialect studies. 1. London. 1961.11. 1962.

4. Cemal Nebez. Zimanî yekgirtûy Kurdî. Bamberg. 1976.

DR. KURDISTAN MUKRIYANÎ

AWIR

Hêvî

Berî niha bi şanzdeh, hivdeh salan, dema ku em li ba kalan diaxivîn û me qala şoreşê, an jî welatparêziyê dikir di cih de, axavtina me dibirîn û digotin:

- Lawo we hêj dinya nedîtiye. Wê hêj leşkerî nekiriye. Hûn ji ku dikarin bi dewletê re şer bikin. Wele di bîst û çar saetan de wê koka we biqelînin. Qey top û firokên we hene? Ka çî we heye?

Gelek rêxistinên kurdan jî li hemberî wê helwestê rind tevnedigerîyan sohbeta civatan dibû girêkeke gelco melco.

Hingî (ewqasî) zor, zilm û tehdeya mêtîngeran li ser gelê kurd hatibû kirin havênê hêviyê di dilê kesî de nemabû. Carnan kalan mînakeke wisa jî didan:

- Kuro dîwê dewletê dirêj e. Heta bi Enqereyê diçe. Lê ka bêjin dîwê me çiqas dirêj e. Hûn li vir kulmekê li çawîşekî bixin. Dengê kulmê heta bi Enqereyê diçe.

Bingeha van gotînan hebû. Gel ev raman ji pratîkê girtibûn. Di serhildanên Dersîm, Şêx Seîd de bajar dihatin hilweşandin. Ne li Ewrûpayê li Sêrtê jî nedihatî bihistin.

Rewşa wan kalên ku di her civatê de li hemberî şoreşgeran derdiketin îro çawa ye? Bêşik ji sedî sed guhartin heye. Ew kalên çavtirsandî, kelêj û dewletparêz îro, di serhildanan de bi pêçiyên xwe nişana serkeftinê dikin. Dibêjin,

"Xwedê serekê me, pêşengên me li ser serê me kêmbê neke." Dibêjin, "Me emrê xwe beredayî derbas

kiriye. Me neheqî li fileyan, suryaniyan û êzîdîyan kiriye." Ji dil, xwe rexne dikin.

Wekî Apê Musa gotiye, gelek ji wan jî dibêjin: "Em xwe mîna xortekî hivdeh salî dihesibînin. Jixwe ne hewce ye em qala dapîran bikin. Tê zanîn bê wan çawa di meş û serhildanan de, wan laşê xwe ji tanq û guleyan re kiriye sîper. Li devê girtîgehan wan çiqas têkoşîn kiriye. Bi wê laşê xwe yê lawaz, bi rojan di greva birçibûnê de cih girtine.

Li cihê ku qontrayên li ser navê dîn û ol, rêxistin çêkirin û xwîna welatparezan rijandine, wekî her kesî kal û pîrên me jî wezîfeyê mezî hildane ser milên xwe. Li hemberî propaganda qontrayan kalên me rîya rastiye nîşanî gel danê. Gelek kal jî di mizgeftan de bi gopalen xwe êrîş birin ser qontra.

Erê îro hêvî li deşt, zozan, navçe, bajar û her cihê ku gelê me lê dijî bûye kulîlkeke ser-rakirî. Bûye bûkeke xemilî. Mirovên me wisa tijî hêvî ne ku, roja azadiyê de di berbangeke sibê de bibêje va ez hatim. Her kes li benda wê mêvana delal e. Hêvî ji çavên zarokan dipijiqe.

Êdî ew pernîsandin û palêsiya hezar salan wekî qeşaya ku havînê mirov wê derxe ber rojê, dilop dilop dihele.

Stûxwarî, bizdandin ji vî warî koç dike. Karwanê hêviyê, serbilindî, mîrxasî di dilan de hêlin çêdike...

HESEN ZINAR

SOKRATES: We got kevir li serê kurdan bikeve, serê wan naşikê, kevir dişikê?

SEROK: Belê, lê ne her car.

SOKRATES: Ev tişteki gelek ecêb e, ez dixwazim bizanibim mebesta we çi ye?

SEROK: Ez dizanim hûn filozofekî pir mezin in, we mebesta min fêm kir.

SOKRATES: Na, mezinî di we de ye. Ez meraq dikim: Gelo bi rastî serê kurdan kevir dişikê û eger dişikê, çawa? Ma kevir ji serê mirov ne hişkîr e?

SEROK: Kevir ji serê mirov hişkîr e. Hûn van tiştan baş dizanin, lê ez metodên we dinasim; hûn dixwazin cewhera her gotinê bi pirsên hêsan zelaltir bikin.

SOKRATES: Tevecuha we ye.

SEROK: Ez pir caran ramantevirên gir davêjim serê kurdan, lê kevirên min parçe parçe dibin û plansaziya min mîna ku dilê min dixwaze, pêk nayê.

SOKRATES: Ecêb e, ev kurd çi mirov in?

SEROK: Di dema we de ji kurdan re digotin Mad û hwd. Rola kurdan di dîrokê de ji rola gelên din ne kêmîr e. Lê, rewşa stratejiya welatê wan hiştiye ku ew bi hezar salan di bin destê dagirkeran de bimînin...

SOKRATES: Pirsê kevir..

SEROK: Belê, ezê bibêjim.

SOKRATES: Gelo kevir hişk e an serê kurdan?

SEROK: Ma hûn dizanin ku kevir ji serê mirovan hişkîr e.

SOKRATES: Lê ez nizanîm ka kevir ji serê kurdan ji hişkîr e yan na. Ji ber ku min tu carî serê Kurdekî bi kevir re nedaye ber hev.

SEROK: Mebest ne hişkbûna hestî û goşt e.

SOKRATES: Mebest meji ye?

SEROK: Belê kurd ji gelên din ne cuda ne. Bi-aqil in, lê her dem ji bo xwe ne ewqas berepêş difikirin. Kesên welatên wan digirin, li wan dixin, zar û zêçên wan dikujin, ew ji vê yekê re tu çare nabînin. Yek çareyê bide pêş wan ji bi cihnayîn.

SOKRATES: Hiç şer nakin?

SEROK: Dikin. Pir caran şer dikin, lê dost û dijmin ji hev cuda nakin. Başî û xerabiyê ji hev cuda nakin...

SOKRATES: Û diçin

Kevir û serê kurdan

Diyaloga Sokrates û Serok

serê xwe li keviran dixin, dişikînin?

SEROK: Mirov dikare wisa ji bibêje. Lê di cewherê kar de mejiyê xwe bê ku bigihîje kevir, parçe dikin. Kevir li ba mejiyên wan nerm dimîne.

SOKRATES: Ez hiç tişteki tînegihîjim.

SEROK: Dema hûn di demokrasiya Athenê de dijîyan, demokrasî hiç tune bû. Ji wê rojê heta roja me 2394 sal derbas bûn, demokrasî hiç çênebû, lê dîsa navê wê di devê her kesî de ye. We digot ku her kes mîna hev bi aqil e. Hûn li ser kolanan digeriyan û we bi herkesî re axaftin çêdikir. We digot kole ji bi kêmayî mîna yên ne kole bi aqil in, lê we tenê bi zimêr digot, we tu rêxistin ava nekirin. Dîsa ji wê demokrasiya bi navûdeng, hûn kişandin sêpê, bi dar vekirin. Rast e we lehengî kir, dev ji gotina xwe berneda, xwe îfade kir, lê ji vê yekê çend kesî ders girt?

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje. Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

demê re dibêjin antîkdem (kevnedem)

SEROK: Andîkdem dema destpêka rûmetên raman û avahiyê ye. Lê hûn çar sed sal derbas nebûn ku dema herî xerab di dîroka mirovahiye de dest pê kir.

SOKRATES: Bawerîm yek bi çarmixê kirin, ne?

SEROK: Jê re digotin Îsa. Piştî ku ew bi çarmixê kirin çend sal bi şûn ve, demekê dest pê kir ku ji aliye pêşveçûnên raman û avahiyê ve zor xerabî berepêş xist.

SOKRATES: Ji wê demê re nabêjin Navîndem (Ortaçağ), yan ji tarîdem?

SEROK: Belê.

SOKRATES: Di Navîndemê de, serê giş serdestan ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

SEROK: Mirovahiye, di pêvajoya wê demê de pir zor û zehmetî kişand. Hezar sal zêde di vê dema tarî de çirûskên ronahiyê dem bi dem vedan. Lê zû dihatin fetisandin. Gelek kesên mîna we hêja di vê demê de hatin kuştin. Avahî hatin xerakirin.

SEROK: Mirov dikare wisa bibêje.

SOKRATES: Ma serê kurdan di wê demê de ji kevir ne hişkîr bû?

belav bû, xwe berda ser cihanê. Piştî hezar salî zêde derbas bû, demê dîsa xwe guhert. Nûdemê dest pê kir. Lê Nûdem ji di nav xwe de beş bi beş heta dema nûjen belav bû. Mirovahî pir bi pêş ve çû. Mirovahî çiqas bi pêş ket ewqas jî, bi paş ve çû...

SOKRATES: Ez tînegihîjim, meseleya kevir û serê kurdan!

SEROK: Ne tenê. Ew dilopek ji deryayê bû. Rast e, mirov bi teknik û ramanê bi pêş ve çûn. Lê her pêşveçûnê bi xwe re paşketinek jî, dianî.

SOKRATES: Ev ne zagona siruştê ye.

SEROK: Ne tenê. Zagona siruştê, her tim bi pêş ve ye. Lê carina hêz û bedewiya pêşketinê bi felaketekê ji holê radibû mirovan ji nû ve dest bi pir tiştan dikirin.

SOKRATES: Çawa?

SEROK: Wekokek herî teze ew e ku hin dewlet bi dirûsmên (slogan) armancên mirovahî ava bûn û careke din têk çûn. Ji ber ku tenê dirûşme nikarin jiyana civakê bidomînin, pêwîst e dirûşme di jiyane de pêk bên, li a-negora jiyane bin. Her tişt ji nû ve divê bê hêzkirin..

SOKRATES: Bawerîya min bi qeweta ramanê heye.

SEROK: Em bîr ser pirsê serê kurdan û kevir.

SOKRATES: Ez pir biheyecan im.

SEROK: Mînak ez sed carî gelek pirs bi komikên mirovan re zelal dikim..

SOKRATES: Ez hêza we ji hêla rêxistin, raman

û hwd. ve baş dizanim.

SEROK: Lê pir caran, careke din vedigerim û ji serî ve dest pê dikim.

SOKRATES: Sebr û heyecana we ya ji bo kar baş hîs dikim..

SEROK: Mînak ez carina gotinekê li ser beşekî civakê dibêjim, şaş tî fêmkirin. Gava dilêşiya xwe li ser hin awayan diyar dikim, hinek hene bê ku tî bigihîjin ez çî dibêjim, min tekrar dikin...

SOKRATES: Tekrar baş e...

SEROK: Tekrar baş e, eger mirov bi naverokê baş tî gihîştî be. Lê mirov tî negihîştîbe, tekrara pir, zerar e.

SOKRATES: Hûn pir biêş in....

SEROK: Ji bîra xwe ya ramanê çareyan derdixim. Pir kes ne êşa min ne jî çareyên didim pêş fêm dikin..

SOKRATES: Û dîsa jî mîna ku fêm kiribin şanî didin?

SEROK: Hîn xerabîr. Pir caran avahiyên pêkhatî xira dikin, ramanên serkeftî vala derdixin.

SOKRATES: Heyf. Ev çî mirov in, çî karî dikin?

SEROK: Piranî ji wan wezîfeyên gelek pîroz hilgirtine ser milên xwe. Hîn diruşman davêjin, lê mana wan diruşman di jiyane de çi ye? Li ser nasêkinin. Tu dibêji qey mirovên navîndemê ne.

SOKRATES: Mînak ji kerema xwe re...

SEROK: Mînak ez dibêjim, gundîno hûn xwedî li welatê xwe der-nakevin, tirsonek in li ber leşkerekî dilerizin; roja din gelek kes hene ku xwe rewşên dibînin, bi dev êrîş dikin gundîyan. Ji ber ku bîngeha gotinê nafikirin, dest bi dijûnan dikin.

SEROK: Hûn pirsê pir baş fêm dikin. Ew roj ne dîr e...

SEROK: Mesele ew e ku mirov bersiva pirsên zor bide, kar û barê mirov çiqas zor be jî xwe bêcare nebîne. Ez mirovên kurd baş nas dikim, ji wan ne bêhevî me. Helbet emê diyalogên xwe hîn bidomînin..

SOKRATES: Hûn dibêjin wê rojek bê ku wê kevir bikaribe serê kurdan bişkîne?

SEROK: Hûn pirsê pir baş fêm dikin. Ew roj ne dîr e...

SEROK: Mesele ew e ku mirov bersiva pirsên zor bide, kar û barê mirov çiqas zor be jî xwe bêcare nebîne. Ez mirovên kurd baş nas dikim, ji wan ne bêhevî me. Helbet emê diyalogên xwe hîn bidomînin..

SOKRATES: Hûn dibêjin wê rojek bê ku wê kevir bikaribe serê kurdan bişkîne?

SEROK: Hûn pirsê pir baş fêm dikin. Ew roj ne dîr e...

SEROK: Mesele ew e ku mirov bersiva pirsên zor bide, kar û barê mirov çiqas zor be jî xwe bêcare nebîne. Ez mirovên kurd baş nas dikim, ji wan ne bêhevî me. Helbet emê diyalogên xwe hîn bidomînin..

SOKRATES: Hûn dibêjin wê rojek bê ku wê kevir bikaribe serê kurdan bişkîne?

SEROK: Hûn pirsê pir baş fêm dikin. Ew roj ne dîr e...

A. YEZDAN

Kopenhag dibe paytexta Ewrûpayê ya çandê

Yekîtiya Ewrûpayê (12 dewlet) her sal paytexta dewletekê dike "Paytexta Çandê." Ji ber vê yekê wê yekîti di sala 1996'an de serbajara Danîmarkayê Kopenhag, bike "Paytexta Çandê." Rêza paytextên çandê bi Kopenhagê diqede, yanî cara 12'an e ku ev çalakî (faaliyet) tên çêkirin. Di nav van çalakiyan de 250 livaziyên çandî û hunerî wê çêbibin.

Danîmarkî jî di nav de, dewletên Skandînavî bi rojên coxrafyaya xwe, pesnên xwe didin. Mesela "Roja Qutbê" an jî "Roja Nîvêşevê!" Ev wekî taybetiyeke skandînaviyayê tê zanîn, lê rojek din jî li Skandînaviya wê di sala 1996'an de derkeve.

Yekîtiya Ewrûpayê (12 dewlet) her sal paytexta dewletekê dike "Paytexta Çandê." Ji ber vê yekê wê yekîti di sala 1996'an de serbajara Danîmarkayê Kopenhag, bike "Paytexta Çandê." Rêza paytextên çandê bi Kopenhagê diqede, yanî cara 12'an e ku ev çalakî (faaliyet) tên çêkirin. Di nav van çalakiyan de 250 livaziyên çandî û hunerî wê çêbibin.

Ji bo ku Kopenhag vî navî heq bike, 2 hezar rewşenbîrên ku bi huner û çandê eleqedar di-

bin, hatin ba hev û dest bi xebata çalakiyên salê kirin. Di van muneqeşeyan de li ser çanda Danîmarkî ya kevn û di vê salê de pêşkêşkirina wan, hate qebûl kirin. Ji hêla din, di eynî civînê de li ser pêşkêşkirina berhemên civaka Danîmarkî ya nûjen jî hate sekinandin û ev fikr hate qebûl kirin.

Bernameyê berfireh

Li gorî agahiyan, ev faaliyet wê ne bi tenê li Kopenhagê çêbibin, der dorên paytextê jî wê têkevin nava van çalakiyan.

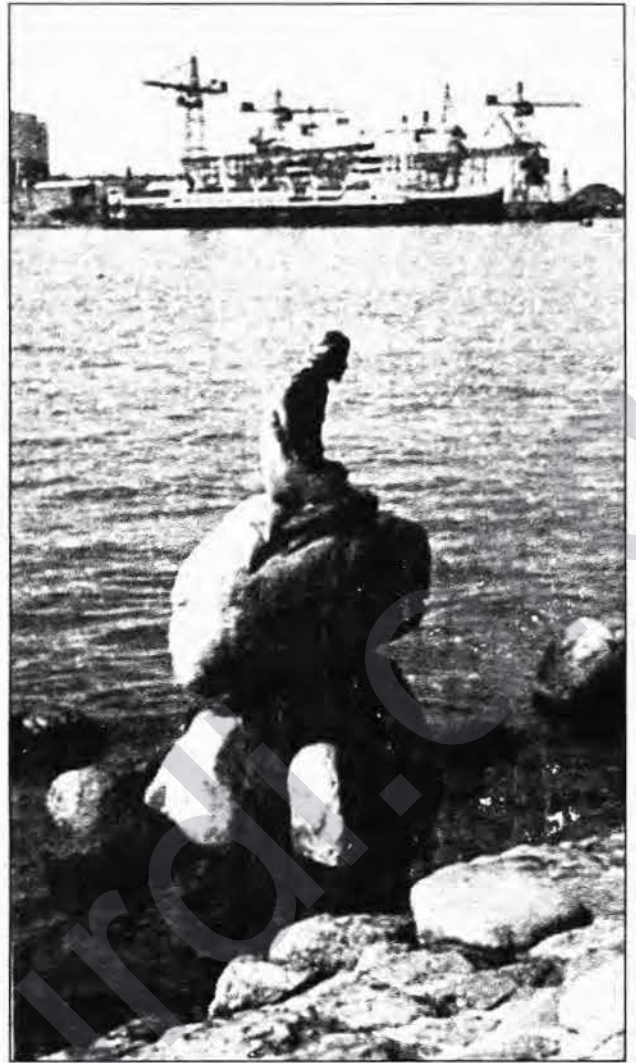
Gava bernamê hate amadekirin, faaliyetên ku wê bîr çêkirin jî wiha hatin tesbîtkirin: Tiyatroya Navneteweyî, Tiyatroya Ewrûpayê, Şahiya Tiyatroya Kukla û Mask, Tiyatroya Bakurê Ewrûpayê, Hamlet, Hu-

nerê Dansa Nûjen, Şahiya Baleya Navneteweyî, opera, listikên muzîkal, orkestrayên senfonî yê navneteweyî wekî St. Perersburg, Tokyo, Londra, New York Filarmônî, Prag Senfonî.

Di çarçoveya muzîka Klasîk a Rojava, de wê gelek konserên koro û yê orkestraya oda, yan çêbibin 6 hazar hostayê akerdeonê wê bîr ba hev û pêşbaziyê navneteweyî çêbikin. Konserên jazzê û bi alikariya Yekîtiya Weşena Ewrûpayê wê şahiya rockê bê çêkirin.

Di eynî faaliyetan de berhemên hostayên wekî Picasso û Rembrand jî wê bîr teşhîrkirin. Di nava livbaziyan de fotograf, sînema, seansên edebiyat, hunerên destan, nîşandana film û video û pêşengên mîmarî jî hene.

Serwîsa Çandê

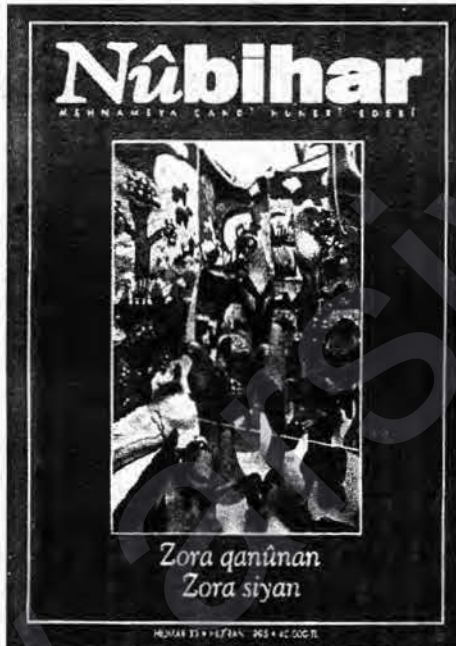

Peykera Periya Avê ya Biçûk, ku ji ber çirokên Hans Christian Andersen hatiye girtin, li ber lîmana Kopenhagê hatiye danîn.

"Zora qanûnan Zora siyan"

Manşeta kovara Nûbiharê ya meha pûşperê (heziran) bi vî sernivîsa jor hatiye avêtin. Di sernivîsa kovarê de li ser guherîna xalên Qanûna Bingehîn tê sekinandin. Di hejmarê de helbestên Sabah Kara yê di bin navê Mersiyên Rojhilat de û helbestên Cankurd, "Welat nadim", a Latîf Epözdemir, "Xewnek xweş", a Gülten Akin (wergera Hozan Oflaz), "Du şûr" û "Dîwan/2" a Seyîd Eliyê findikî hene.

Di hejmara Pûşperê de nivîsên din jî hene: "Rastnivîsîna Kurdî" Bavê Zîn, "Tefsîra Ayetan" Elî Şerîetî (wergêr Zafer Firat), "Li ser edaletê" Süleyman Çevik, "Bedencama kufrê: Sûreta leheb" Xurşîd Xûşen, "Çend gotin li ser nivîsara Î. Cûlemêrgî ya di "Welatê

Kapaxa hejmara 33' ya Nûbihar

Me" de, Memê Alan, "Alfabeya latîni jî bo zimanê kurdî" Dr. Yusif Dara Zend.

Enstîtuya Kurdî

civîna komîteya birêvebir li dar xist

Civîna Enstîtuya Kurdî di bin seroktiya Prof. Dr. Î. Şerîf Wanlî de, di roja 06.08.1995'an de li Berlînê hate çêkirin. Di civînê de Berpîrê Komîsyona Çand û Hunerê ya Parlemantoya Kurdistanê ya li Derveyî Welêt, M. Emîn Pêncewîni û hemû endamên Komîteya Birêvebir a Enstîtuyê beşdar bûn.

Di civînê de serîledanên ku ji bo endamtiyê hatibûn kirin 20 kes jî wan hatine pejrandin. Enstîtuya Kurdî kongre-

Î. Şerîf Wanlî

ya xwe ya yekemîn jî, di

roja 23.11.1995'an de wê li dar bixe. Ji aliyê din ve hazirîya Konferansa Ehmedê Xanî di bin çav re hate derbaskirin. Konferansa Ehmedê Xanî 24-26.11.1995'an de li Berlînê wê li dar bikeve.

Dîsa di civînê de Komîteya Redaksiyona Kovara Lêkolînê hate tesbîtkirin. Kovara Lêkolînê hejmara duyemîn li ser wêjeya kurdî, hejmara sêyemîn jî bi taybetî li ser Konferansa Dîroka Kurdistanê, bi zimanê biyanî biweşîne.

Welatê Me/Berlîn

Em we ji bîr nakin

Hüseyin Deniz: Di 9'ê gelawêja 1992'an de li Serêkaniyê (Ceylanpınar) hate kuştin.

Ferhat Tepe: Di 28'ê tîrmeha 1993'an de ji Bilîsê hate revandin, cendekê wî di 4'ê gelawêjê de li ber Gola Hezarê ya Mazrayê (Elezîzê) hate dîtin.

Aysel Malkaç: Di 7'ê gelawêja 1993'yan de saet li 10.30'an ji rojnameyê jî bo nûçeyê derket, hîn jî der barê wê de saloxiyek nîn e.

Ev her sê jî, xebatkarên Özgür Gündemê bûn.

Her wiha Hüseyin Deniz nivîskarê rojnameya Welat bû jî.

Bi kuştin û revandina we, hêzên ku ji aliyê me ve tîr zanîn çî bi dest xistin? Ne tu tişt, bi tenê bawerîya me xurttir û rîya me bi ronîtir dibe.

Xebatkarên
Rojnameya Welatê Me

Tu bi xêr hatî Hêlin Kurdistan

Roja 26.07.1995'an li Berlînê, keçek ji nûnerê me yê Berlînê Silêman Sîdo re çêbû. Em jî ber vî zêdehiya wan Silêman û Fatîma Sîdo pîroz dikin, ji keça nûhatî re jî jiyaneke dirêj û serfiraz dixwazin.

Xebatkarên
Rojnameya Welatê Me

Keça ku welatê wê Kurdistan û çiya ye, navê wê Evîn e dibêje:

Ez mezin bibim, ezê herime çiyê

Gava ku dergehê NÇM'ê li me hate vekirin û em ketin hundir, nagehan (ji nişkav ve) min xwe ji bîr kir ku ez li mezintirîn metropola komara Tirkiyeyê me. Bi çûn û hatina zarokan, bi ken û reva wan ku yek çirkê jî ranedwestiyan, min got, dibe ku ez li welêt im û li perê gundekî li bin sîbera ribazekekî yan jî li bin sîbera dareke tûyê rûniştî me û ev zarok jî, yan hatine tûyan bixwun, yan jî bi dûv karik û berxikan ketine.

Paşê, min ji yekê ji wan zarokan pirsî navê wê kir, got: "Navê min Helepçe ye". Li ser vê yekê ez hîn germtir bûm û min xwest ku digel dirêj bikim lê, bi wê tirkiya xwe ya bajarî, "kurdçe bilmiyorum" got. Naçar, ez ji Helepçe

yê bêhêvî bûm û min berê xwe da yeke din û min navê wê pirsî, got: "Navê min Gulistan e" û ber bi hevalên xwe de bazda. Her wisa min dît ku keçikek çentekê wê mîna piştiyeke qijikan bi piştê wê ve û wisa bêdeng wisa dêrîn tenha bi serê xwe rawestiyaye. Vê rewşa wê malikek ji helbesta Ahmed Arif a bi navê "Enedol" dianî bîra min.

(...)

Wisa xwe nerûxîne,
Wisa xemgîn
Wisa biyan...
Li ku dibî bibe...

Bi hêminî ez nêzîkî wê bûm û dîsa bi hêminî min jê re got: Navê te çi ye? Bi zarekî şêrîn û ciwan "Navê min Evîn e", bersiva min da. Evînê, daxwaza min a hevpeyvînê neşikand û hevpeyvîna me, bêyî yek kêmkirin û

zêdekirinekê bi vî rengî dest pê kir.

Navê te çi ye?

-Navê min Evîn e.. ez dikarim navê xwe 'yaz' kim.

Tu çawa fêrî 'yaz'kirinê bûyî...?

-Min bi xwe, xwe hîn kiriyê.

Tu dizanî bi kurdî bixwînî?

-E...

Navê gundê te çi ye?

-Kurdistan e....

Tu çend salî yî?

-Pênc...

Hûn kengî hatine Stenbolê?

-Nizanim.

Tu li ku çêbûyî?

-Li çiya..

Te bêriya çiya kiriyê?

-E....gelekî.

Tu dê kengî herî çiyê?

-Ez mezin bibim, ezê herim çiyê.

Tu bi tirkî dizanî?

Evîn digel mamoste û hevalên xwe. Rêza duyemîn fanêrê şîn.

-Niç.. ez hîç nizanîm.

Tu hatiya wê derê çi?

-Ez hatime hînê xwendin û nivîsîna kurdî bibim û gelek tiştên din.

Tu pirtûkên kurdî dixwînî?

-Erê, xwişka min diçe mekteba tirkan..

Çend xwişk û birayên te hene?

-Du xwişk û birayekî min hene.

Navê wan çi ne?

-Rûken, Dîlan,

Evdile.

Kîjan xwişka te diçe fêrgehê (dibistanê)?

-Her sê diçin.

(Li vir min çaremîn pirsî xwe dubare kir. Daxwaza min, navê gundê xwe bibêje. Lê dîsa bersiva berê da.)

Navê gund û bajarê te çi ye Evîn?

-Kurdistan e..

Tu gelekî ji Kurdistanê hez dikî?

-E....

Di vir de rawestiya û wiha biguman, di

qozikên çawan re li min nêrî û defterka xwe ya wênayan nîşanî min da. Min zanî ku êdî hew dixwaze bipeyive. Min jî nexwest ez wê tengav bikim.

Dawî digel daxwaza me ya serkeftinê ji bo te Evîn, hêviya me ewe ku heta tu mezin bibe, tenha ji bo geşt û seyranê, tu û hevalên xwe derkevne çiyayên Kurdistanê.

**HEVPEYVÎN:
DILDAR ŞEKO**

N A M E Y Ê N X W E N D E V A N A N

Çima Welatê Me?

Iro di ber hemû tune-yîn û tengasiyan de û di mercên Tirkiye yê binçav de, rojnâmeya me Welatê Me, ji aliyê çend welatparêzên kurd ên fedakar ve tê weşandin. Ev ji bo me bextiyariyeke mezin e. Lewra, Rojnâmeya Welatê Me, ji bo paşeroja gelê kurd wezîfeyêke pir mezin hildaye ser milê xwe û pêk tîne. Bextiyariyeke herî mezin jî ev e ku îro zarokên kurdan digihêjine girîngiya zimanê me, û bi zimanê me di ber her zehmetiyan ve xebatên pir bi rûmet pêşkêşî xizmeta gelê me dikin.

Welatê Me ji bo paşeroja gelê kurd girîngiyeke pir mezin e. Divêt bê

jiyandin. Lewra Welatê Me, îro ji bo ku gelê kurd zimanê xwe baş hîn bibin û di her alî ji yana xwe de pêkbinin û çanda xwe hîn bibin, divêt dîroka xwe bizanibe, welatê xwe nas bikin û kesîtiyek nû û azad li ser xwe pêk binin. Welatê Me, rolek e pir mezin hildaye ser milê xwe. Ji ber vê çendê divêt gelê me li rojnâmeya xwe, li Welatê Me baş xwedî derkeve.

Ji bo ku girîngiya zimanê bêhempa ye, lewra çawa ku candarekî bê av, bê ba û bê ax nabe; gelek jî bê welat û bê ziman nabe. Ji yana gelan bi ji yana zimanê wan ve girêdayî ye. Dema ku zimanê gelekî mir, ew gel jî pê re dimire. Ev girîngîya Welatê Me jî ji vir tê. Lewra îro em dikarin bêjin ku Welatê Me berxwedan û ji yana zimanê gelê me ye. Ger ku em bixwazin gelê xwe serfiraz kin, divêt ku em dîroka xwe, çanda xwe û zimanê xwe ji bin destan rizgarin. Ji bo serkeftina

şerê azadiya gelê me, ev wezîfeyêke girîng e.

Miraz Ronî

Heftiya zimanê kurdî

Enstîtuya kurdî li Berlînê, 15-22 Gêlawêjê wekî heftiya zimanê kurdî ragihand. Ji roja ku însên deng bixwe xistiye heta îro zimên di ji yana mirovahiyê de cihê girîng girtiye. Lewma di pêvajoya dîrokê de dagirkeran nexwestiye (Lê ji wan hatiye girtin) gelên bindest zimanê xwe serbest bi kar binin, bi pêş ve bibin. Belê zimanê navgîneke mêtîngeriye ye jî.

Dem a li gelêrtiya neteweyekî tê nihêrtin pêşî zimanê wê neteweyê tê vekolîn. Di vê pêvajoyê

de hewce ye mirov zimanê xwe bi pêş bixe. Parlemena kurdî kevîrekî giran danî. Ew parlemen encama têkoşîna yanzdeh salan e. Belê mirov çiqas li gelêrtiya xwe xwedî derbîkeve, ewqas li hemberî xelatên şehîdan birûmet dibe.

Divêt xwendevanên Welatê Me, ji îro şûnde çiqas metelok, çîrok, pêkenî, lorî, serpehatî...hwd, hene ber hev bikin. Heta "Heftiya zimanê kurdî" wê bi hezaran (sê hezar xwendevan her yek pênc heban bide hev dike panzdeh hezar nivîs) nîrx derdikevin holê.

Bawer dikim wê Welatê Me jî ji wan nirxan pirtûkan biafirîne. Ger xwendevan piştê bidine Welatê Me, wê Welatê Me ne bi rojnâmetiyê tenê di hemû warê weşanê de cihê xwe yê herî girîng bigire, ji bo çi heta niha pirtûkên weşanên Welatê Me derneketine! Hevalan hinek xîret, çi ji destê me, tê em ji bo sa-

ziyên xwe yê neteweyî bikin.

Jêhat Gimjim

Em aştîxwazin

Gelê kurd îro bi tevayî rabûye û dibêje em aştîyê dixwazin, em biratiya gelan dixwazin, em jî wekî hemû mirovan dixwazin di welatê xwe de azad û serbest bijîn. Çavê me ne di mal û axa kesî de ye. Em doza welatê xwe dikin ku îro hatiye şewitandin û wêrankirin.

Em doza ziman û çanda xwe yê hatine talankirin dikin. Em doza mafên xwe yê mirovahiyê dikin. Ji bilî dagirker û kolonyalîstan, kesî ku ji van daxwazan zivêr bibe ma heye? Ez bawer na-

kim ku kesek hebe. Ji ber hinek berjewendiyên hinek dewlet çav û guhên xwe digirin, ji bo ku wê rewşa kurdan a xerab nebînin. Em ne li dijî berjewendiyên wan in, helbet wê berjewendî hebin, lê belê ne ku li ser xwîna mirovan be.

Ji ber vê yekê em neçar in ku bîrsiva van êrîşan bidin û mafê me ye jî ku em bi her awayî li ber xwe bidin. Me welatê kesî wêrankirin, me zimanê kesî qedexeyê nekiriye, zimanê me hatiye qedexekirin. Çanda me hatiye dizîn û talankirin.

Em ji axa xwe hatine qewirandin. Piştî ewqas rewşa dijwar, em dîsa hez ji aştîyê dikin ku em ji bo wê xwe ji birçînan dikujin.

Êdî bila dinya me fêm bike û bes e. Bibêjin "terrorîst", an "çete". Yê terrorîst û kontra ne, wa kifş in.

Remezanê Hûrî

Ziman û rewşa rewşenbîrên me

niyan, agahdayîn bû. Ji lew re wekî ku em ne xwediyê alfabe û rastnivîsê bin, her yek ji me radibe alfabe û rastnivîsek pêşkêş dike, ya Celadet Bedirxan mehkûm dike û nema wê bi kar tîne. Her bi ya xwe dinivîse û pê nivîsîn jî, ji xwe re dikine prensîp. Heta hin jî radibin, li gorî devoka xwe ya herêmi rêzimanek diafirînin û bi wê jî dinivîsin.

Li virê baş xuya dibe ku, gelşeke metodê di nav me kurdan de heye. Bi ya min berî her tiştî diviyabû ku me ew al-

fabe û rastnivîs bi kar bianiya û bi wê, kêmasî û şaşiyên daxuyanda. Her wiha ji bo helkirin û çaredîtînan, em bi hev re bixebitiyana. Me lijneyek (heyetek) saz bikira, da ku me gavek beriya gavekê ev gelşa xwe ji navê rakira û em bigihîştina alfabe û rastnivîseke standart. Lê em çî dikin, çî rast çî nerast, em li ser awayên xwe, tesbîtên xwe, nêrîn û nirxandinên xwe israr dikin. Ev jî heye, ew bi xwe li hev nakin, ji hev zehf cuda ne. Mirov şaş û metel dimîne ka bi awayê kê

bike. Tiştên ku li serê israr jî dikin, bi piranî subjektîv in. Mîna "Ev peyv wiha ji min re sivik tê", an jî "Zimanê min lê nage-re" û hwd.

Gelek rewşenbîr û nivîskarên me hene, gava ji me re nivîsek dişînin li biniya nivîsa xwe jî îhmal nakin, notek dinivîsin: "Heke awayê nivîsîna peyv û rastnivîsa me bê guherîna bila neye weşandin. Me divê ku hûn dest nedine nivîsa me." Da ku hûn ji me re bibêjin, em bi awayê wan bikin an em bi awayê qaydeyê rêziman û rastnivîsa zimanê kurdî bikin?

Hurmata me ji her kesî re heye, lê alfabe û rastnivîsa me jî li holê ye. Em jî nikarin xwe tengezar bikin û serê xwendevanên xwe tevlihev bikin. Me divê ku qet nebe di Welatê Me de, di vî warî de standartek hebe. Jixwe tevlihevî û geremola ku heye serî li me gerandiye.

Gelemşeyên (problemên) me yên ku, divê rojek beriya rojekê bêne helkirin pir in. Yek ji van gelemşeyan jî alfabe û rastnivîsa zimanê me ye. Her çendî tê gotin ku alfabe û rastnivîseke me nîn e jî; bi ya min ev yek ne rast e. Dikare bê gotin ku kêmasî û şaşiyên wan hene.

Baş tê zanîn ku, fikr û xebatên li ser çêkirina alfabe ya kurdî ya bi herfên latînî, di serê sedsala 20'an de dest pê dike. Rewşenbîr û zanayên kurd ên ku li paytexta Osmanî Stenbolê dijiyan, vê rewşê di nivîsên xwe yên di kovar û rojnameyên wê demê de didine diyarkirin; ku ew weşan ji aliyê kurdan dihatin derxistin. Heke em kin bibirin, çêkirina alfabe yê bû nesîbê Mîr Celadet Bedirxan. Bi kovara Hawarê re, alfabe û pê re jî rastnivîsa xwe pêşkêş dike.

Mebesta me ji van daxuya-

Gelek le polîsekanî Stenbol destyan dawête karî naşîrîn û dizêw, be taybetî polîsekanî Fatih, Aksaray, Laleli, Beyazıt, Balat, Karagümrük, Sirkeci, Eminönü û Güngören. Lem gerekaneş le serawe neman hêna gelî kurdî başûrî lê ko botewa, ke de destî zordarî û nabijewî jiyayan de dest hikûmetî Iraqî û şerî birakujî rayan kirdûwe û penayan bo ber metropolakanî Tirkiya hênawe, be taybetî Stenbol be pêy yasay dewletî em kurdana ziyatir le sed û heştê kilometroyan birîwa, debê mafî penahêdeyîyan bêdrêtê. Le gel ewey ke Tirkiya hiç mafêkyan nadetê, be pêçawaney yasay dewletî deyangiriyew, deyanêretewa welatekyan ke be naçarî lew we-

latan rayan kirdûwe. Ca polîsayanî Stanbol em helayan xistûwetewa le şwêne giştîyekan de; wekû bexçe, postexane, wesgey pas û htd. çawdêrî kurdekan dekin, her katî yekêkyan ber çaw bikewêt, pêşî lê degerin û dewayî pasaportî lê dekin. Wek ewey le serawe bas man kird, em kurdane hiç mafîkiyan pê nedirawe. Ca polîsekan be biyaniy ewey ke qaçax in deyangirin û siwarî erebeyan dekin û hereşey eweyan lê dekin ke diyanêrinewe Iraq. Welekati pişkînin de çî perew pûlyan pê bêt, lêyan destênin. Ca pêyan dêlên: "Yan detenêrine şubey yabanci, yan debê lew pareye xoş bin, ta bertan bideyn. Ca ew

kurdanaş, be naçarî lew pareya xoş debin. Her bo ewey azadiyan biken. A bem cure polîsî Stenbol fêr bûne, be zor bertîl le kurda awarekan destênin. Eme le layen kû layekî tir hendê le polîs û muxerabatekanî Stenbol be harîkarî hendê le Turmanekanî Iraq ke le Stenbol dejîn, şewane heldekutîne ser ew şwênaney ke kurde başûriyekan le dexewin, be zor bertîliyan lê destênin, be taybetî lew berekaney lewew pêş nawman hêna. Em kara le mangêk de çend çarêk dubare dibêtewe. Wek ewey biley kurda başûriyekan kar deken û panzdey mang awans didin be polîs û serî mangîş manganekeyan dedênê be polîs. Belam eway le hemûy

seyrtir ewa ye; 9'yî mangî 7'î salî 1995 sê polîs kurdekî başûriyan le lay postexaney Fatih girtibû, her çend ew kurda pasaportî hebû, fîzeşî be neçûbû, belam be zor şeşsed dolarî lê destênin û azadî dekin. Ca ew biradera her le heman kat de diçête merkez qereqolî Fatih, şikayet dikat. Belam merkez qereqol û emniyetî Fatih, lew kara pakane le xoyan dekin, dilên: "Polîsî ême wa naket." A bem cure polîsî Tirkiya be zor bertîl le kurde awarekanî başûr destênî. Emeş digêretewe bo dijwarî barî aborî Tirkiya ke bote hoy ewey fesad hemû dezge û daîrey hikmî girtûwetewa. Eme le layek û le layekî tirawe

ew kurda başûriyaney ke be qaçax deçine yunan, gelîek car dekewine naw posey cendirme û eskeriyewe, le wêş be zor bertîliyan lê destênin û azadiyan dekin, ke rêgakêy xoyan bibirin. Le layekî tirawe çî le firokexanekanî Tirkiya, çî le xalekanî derçûn, rojane çendeha kes be bertîl derbaz debin. Em fesadî îdarî û hikûmî ke Tirkiya têt de ye, hoyekey degerêtewe bo dijwarî barî aborî Tirkiya, hem dijwarî barî aboriyey Tirkiya têt de ye hoyekey nebûnî demokratî û birkirdenewey faşîyaney kemalîstîyekan e ke welatî xistûwete naw dozexî şerekî gewreyan ke çarenûsî em welatey berew heldêrî neman û piçir piçirî birdûwe.

SAMAN PALANÎ STENBOL

FERHENGOK

Ast: Sewiye; bizava gelê kurd, îro gehîştîye astekî bilind

Barove: Zemherî sarmayeke pir diwar

Biste: Cesûr; ev xortê han, di hemû karên xwe de biste ye.

Çewisandin: Istismar, karmendên tirkî, ji layê dewletê ve, li ser navê welatperweriyê tene çewisandin.

Destkarî: Mirov işê xwe ji karê yekî din bîne, jê re destkarî tê gotin. Destkariyê di karê min de neke.

Desteserkirin: Gelek çek û teqemeniyên leşkeran, ji aliyê gerilayan ve hatin desteserkirin.

Giriftarî: Arîşe

Hest: Şuûr; li cem kurda, hestê neteweyî kême!

Jinavbirin: Rakirina tişkekî ji holê, îmha.

Jinenîgarî: biyografi; jinenîgariya M. Nuri Dersimî, jinenîgariyeye payebilind e.

Mêtinger: Ev peyv, bi taybetî ji bo dewletên serdest re tê bikaranîn.

Mijoxwar: Parazît; kesê yan jî canewerekî ku ji yana xwe li ser piştê hinekî din diborîne.

Naverok: Naveroka mijara me, li ser aştîyê ye.

Neasayî: Waliyê devera neasayî Ünal Erkan, berî bi du salan "me piştê PKK'ê şikand", got.

Pispor: Ji kesên ku di karê xwe de jîr û zana ye tê gotin.

Siza: Ceza. Sizadan ango cezakirin

Şepilandin: Şaşbûn tevlihevbûn. Kesekî ku êdî nema dizane wê çî bike, jê re "şepilî" tê gotin.

Warîdat: Tehsilat. Warîdatê te îsal bi çî rengî bû?

Ziha: Marê herî mezin.

AGAHIYÊN ABONETIYÊ

Min Welatê Me Divê

	Li Hundir	Li Derve
☐ 3 Meh	☐ 550.000 TL	☐ 45 DM
☐ 6 Meh	☐ 1.000.000 TL	☐ 80 DM
☐ 12 Meh	☐ 1.800.000 TL	☐ 150 DM

Bedelê Abonetiyê ez radizînim

Li Tirkiyê – Roza Basın ve Yayın. San.Tic.Ltd.Şti. Yapı-Kredi Parmakkapı Şubesi Hesap No: 1100264-1

Li Derve – Roza Basın ve Yayın. San.Tic.Ltd.Şti. Yapı-Kredi Parmakkapı Şubesi Döviz Tevdiat Hesap No: 3001507-3

NAV û PAŞNAV :

NAVNIŞAN :

Navnişana Welatê Me
Ayhan Işık Sok. No:23/3 Beyoğlu/ İST.
Tel-Fax: 293 53 19 – 293 53 20

WELATÊ ME

Rojnameya Hefteyî (Haftalık Gazete)

Li ser navê ROZA Basın ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti. adına Xwedî (Sahibi)

Aynur BOZKURT

Heyeta Weşanê (Yayın Kurulu)

Zana FARQÎNÎ
Aynur BOZKURT
Sami TAN
Suut KILIÇ

Berpîrsiyarê Karê Nivîsaran (Yazışlıeri Müdürü)

Metin AKSOY

NAVNIŞAN (Adres)
Ayhan Işık Sok. No:23/3 Beyoğlu / İSTANBUL

TEL-FAX
293 53 19 – 293 53 20

ÇAPXANE
Yeni Asya Matbaacılık A.Ş.

NÜNERİ (Temsilcilikler)

Suriye- Jan Dost Fener Rojbiyanî
Berlin- Silêman Sido Sirwan Reşid 49-30-69 00 26 95
Hannover- Selim Biçûk 49-5721-813 60
Hamburg- A.Hekim Gülsün 49-40-40 33 88
Munchen- Mahmut Gergerli 49-871-670 884
Badenwurttemberg- A. Rahim Ayaz 49-75453258
Amsterdam- Cotyar Zaxoy 31-20-613 07 66
Paris- M.S. Ayçiçek 33-1-48000401
Atina- Ferhan Zêbarî 30-13634905
Bruksel- Medenî Ferho 32-16-49 07 67

15'Ê GELAWÊJÊ

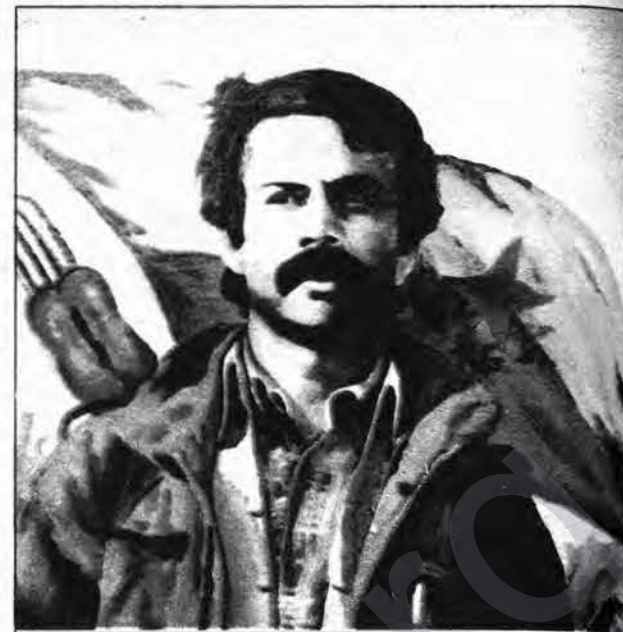
Wekî ku tê zanîn tevgera azadiyê, bi hewlên serokatîyê, di destpêka salên 70'yî de mîna komeke îdeolojîk derkete pêş. Hîna di wê demê de li hemberî êrişên şoven, sosyal-şoven, neteweperestên kevnar, reformîst û nijadperest rû bi rû ma. Ji dostên wê pirtir neyarên wê hebûn. Her kes, her derdorên ku li ser Kurdistanê hesaban dikirin, di derketina tevgera azadiyê de dawîya xwe didîtin. Ji ber vê yekê, bi awayekî dijminî helwesta xwe li pêşberî tevgera azadiyê didane nîşan.

Di dîroka gelan de rawestgehên girîng û xalên werçerxê hene. Ev tu car ji dil û hişên gelan dernakevin. Heta çerxa dinyayê bigere, ev ji nîfşan derbasî nîfşên din dibin. Bêyî bibîranîna van rawestgeh û xalên werçerxan, ne mumkûn e ku mirov karibe ji wan gelan fêm bike. Bi ser de jî bibîranîneke bêyî wan, dibe sedem ku bîranîneke kêr, bîranîneke berevajî derkeve holê.

Ev rawestgeh û xalên

11. a guleya pêşîn e ku tevgera azadiyê berî dagirkeriya faşîst a tirk da, ango hilpişkîna 15'ê gelawêjê (tebaxê) rawestgeh û xala werçerxeke welê ye. Bi pêkhatina berxwedana 14'ê tîrmehê, ev rawestgeh, ev xala werçerxê, bi hilpişkîna 15'ê gelawêjê re hîn bêhtir bi mane bû, hîn bêhtir xurt bû. Bi qasî ku em bi çiya, bajar, diplomasi û zîndanê 15 gelawêjê pergîn dikin û jê fêm dikin, divê mirov ew qas hîmên ku ev hilpişkîna li serê qewimiye, ew mer-

Gava ku ji 15'ê Gelawêjê bê behskirin ne mumkûn e ku navê serleşkerê HRK'ê Egît (Mahsum Korkmaz) neye bibiranîn. Hilpişkîna 15'ê Gelawêjê şewqa xwe ne bi tenê da welêt, her wiha ewrûpa jî ji ber vê şewqê nefilitî.

tevgera azadiyê, bi hewlên serokatîyê, di destpêka salên 70'yî de mîna komeke îdeolojîk derkete pêş. Hîna di wê demê de li hemberî êrişên şoven, sosyal-şoven, neteweperestên kevnar, reformîst û nijadperest rû bi rû ma. Ji dostên wê pirtir neyarên wê hebûn. Her kes, her derdorên ku li ser Kurdistanê hesaban dikirin, di derketina tevgera azadiyê de dawîya xwe didîtin. Ji ber vê yekê, bi awayekî dijminî helwesta xwe li pêşberî tevgera azadiyê didane nîşan. Wekî ku li hev hatibin, deşt bi êrişan dikirin û lê dixebitîn ku hêviya serxwebûn û azadiyê ya ji "Kurdîstana xeyalî li virê definkiriyê" dipijiqî (ku çapemeniya Roma Reş piştî şikandina Serhildana Çiyayê Agirî, karikatûrek çêkiribû û li serê ev nivîs nivisandibûn) tarûmar bikin û bikujin.

Di gel van hewl û kêferatan, tevgera azadiyê di şexsê hevkarê binecihi de nekse (derbe) li ser nekseyê li dagirkeriyê dida

û li Curnê Reş (Hilwanê) têkoşîna rizgariyê bilind dikir. Komara tirk a ku ji vê yekê ditirsiya, bi rêxistîna Stêrka Sor, ku bi destê xwe ava kiribû, Haki Karer da kuştin.

Li ser vê yekê, tevgera azadiyê bi biryara partîbûnê bersiv da dagirkeran. Îcar, komara tirk ji bo ku gelê kurd çavtirsandî bike, tevkuji (qatliama) ya Mereşê pêk anî û xwest ku tevgera azadiyê dev ji evîna xwe ango Kurdistanê berde, lê digel vê rewşê, tevger bere bere xwe gihande gelê kurd û ew hambêz kir.

Çawa ku di dîroka vî gelî de îhanet cihekî girîng digire û bûye sedemên têkçûnan, her wisa li pêşberî tevgera azadiyê jî ev îhanet li cihê xwe netebitî. Di 79'an de îhaneta Şahîn Dönmez, kir ku tevger bikeve rewşeke xeternak. Serokatî tavil li vê rewşê werqilî û boriyên henasê (nefesê) yên tevgerê derxiste derve da ku têkoşîna bêhtir xurt û mezintir bike.

Dûmahîk rûpel 7

werçerxê çawa ku ji bo gelekî bipaşveçûnê, îhanetê, hevkarîyê, têkçûnê îfade dikin her wisa berxwedanê, serketinê, heysiyetê, ji nû ve zayînê jî îfade dikin. Ev yek çawa ji bo gelên dinyayê rastiyeke e, her wiha ji bo gelê Kurdistanê jî wisa e. Niha îro salvegeriya

cên ku jê re bûne sedem jî fêm bikin û divê mirov wezîfeyên xwe derxe hiş û bibe şervan, welatparêz, militan û milîsê vê xetê. Nexwe, 15'ê gelawêja ku di pêşengiya tevgera azadiyê de hate afirandin, di kîjan mercan de qewimî? 15'ê gelawêjê çi îfade dike?

Li hemberî wê, wezîfe û erkên me çi ne? Ruhê 15'ê gelawêjê çawa tê temsilkirin? Bi vê dem û qonaxa ku em tê de dijîn re, vê gavê bi awayekî lezgin wezîfeyên me yên pratîk çi ne ku em binin cih? Divê ev pirs bèn bersivandin. Wekî ku tê zanîn

elinewêrek

